

Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Çalışmaların İncelenmesi¹

Review of the Studies on Social Skills Education

Hatice Damla GÜR DÖRTOK²

Mehmet BAŞARAN³

Atıf:

Gür Dörtok, H. D. ve Başaran, M. (2022). Sosyal beceri eğitime yönelik çalışmaların incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(13), 328-352, DOI: 10.57135/jier.1150523

Öz

Bu çalışmada 2000–2022 yılları arasında sosyal beceri eğitime yönelik yapılmış çalışmaların doküman analizi ile incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla sosyal beceri eğitime yönelik yapılmış makale, yüksek lisan tezi ve doktora tezleri incelenmiştir. Ulusal Tez Merkezi YÖKTEZ, Google Akademik, Science Direct ve Proquest tabanlarından ulaşılan 179 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalardan Türkiye’de yürütülenler kendi içinde ayrıca incelenmiştir. Çalışmalar amaç, yapıldığı yer, yayın yılı, yöntem, desen, yayın dili, uygulandığı popülasyon, örneklem büyüklüğü, uygulandığı kademe, türü, uygulama süresi ve ölçme araçları alt problemleri ile ele alınmıştır. Bu araştırma nitel araştırma modellerinden doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. Bu yöntem ile elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. 179 çalışmaya ait veriler bir Excel dosyasında toplanmış, betimlenmiş, açıklanmış ve sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda daha çok program geliştirmek amacıyla yapıldığı, daha çok nicel yöntemin kullanıldığı, deneysel desen kullanıldığı, genellikle tipik gelişim gösteren bireylerle çalışıldığı, çalışmaların son yıllara doğru yoğunlaştığı, en çok okul öncesi kademesinde çalışma yapıldığı ve bu konuda en çok makale yayınlandığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca Türkiye’de yürütülen çalışmaların büyük bir çoğunluğu Türkiye’nin üç büyük ilinde uygulandığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri eğitimi, sosyal beceri öğretimi, sosyal beceri, doküman analizi.

Abstract

The goal of the study is to examine research about social skills education conducted between 2000 – 2022 years. For this purpose, articles, masters’ and doctoral thesis on that issue were examined. One hundred seventy-nine studies were examined from National Thesis Center, Google Scholar, Science Direct, and Proquest databases. Among these studies, those conducted in Turkey were also examined within themselves. The studies were handled with sub-problems of purpose, place, publication year, method, design, publication language, population, sample size, grade, type, duration of application, and measurement tools. This research was carried out with the document analysis method, one of the qualitative research models. The data obtained with this method were analyzed with the descriptive analysis method. Data of 179 studies were collected in an excel sheet, described and explained, and finally, results were obtained. As a result of the study, it is concluded that studies were conducted chiefly for developing a program, the most common methods were quantitative ones, the most preferred designs were experimental ones, typically, developmental individuals were preferred for the studies, and most of the studies were intensified on the last years, studies were mainly conducted on the preschool level, and most articles were published on that issue. In addition, it was concluded that most of the studies carried out in Turkey were applied in the three big cities of Turkey.

Keywords: Social skills education, social skills teaching, social skills, literature review.

¹ Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında gerçekleştirmiş olduğu “Sosyal beceri eğitimi: Doküman analizi” isimli tezden yararlanılarak oluşturulmuştur.

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, Gaziantep-Türkiye, damlaa.gur@gmail.com, orcid.org/0000-0002-2997-2685

³Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim, Gaziantep-Türkiye, mehmetbasaran@outlook.com, orcid.org/0000-0003-1871-520X

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insanın içine doğduğu dünyada ihtiyaçlarını giderebilmesi için çevresi ile sürekli iletişim halinde olması gereklidir. Birey ilk olarak içine doğduğu aile ortamında sosyalleşmeye başlar. Aile ortamında kazandığı bu becerilerle daha sonra içine doğduğu toplumla etkileşime girerek bu toplumun kültürünü, değerlerini ve dilini öğrenerek benimser. Aile içinde kazandığı bu ilk becerileri toplumda uygulama fırsatı elde ederek sosyalleşmesine katkı sağlar. Kişinin ihtiyaçlarını karşılayıp varlığını sürdürebilmesi için sosyal gelişimi büyük bir önem taşır. Sosyal gelişim tarih boyunca merak konusu olmuş ve birçok araştırmacı tarafından farklı kuramlarla açıklanmaya çalışılmıştır. Psikanalitik kuramın kurucusu Freud'a göre insanın doğuştan gelen dürtülerinin toplum tarafından kabul edilmesinin güç olduğu ve bu yüzden de kişinin içsel çatışmalar yaşadığı ve bu davranışların da toplum tarafından dizginlendiği dile getirilir (Sağlık, 2021). Bu kurama göre sosyal davranışlar üzerinde sosyal çevrenin etkisi oldukça fazladır. Sosyal gelişimi açıklamaya çalışan diğer bir kuram ise bağlanma kuramıdır. Bowlby tarafından ortaya atılan bu kuram bebekler ve temel bakım verenleri arasındaki ilişkiye dayanır. Bowlby'e göre çocuğun temel bakım verenine bağlanması gelecekteki sosyal ilişkilerinin temelini oluşturur (Karataş, 2020). Bu bağ sosyal çevresini güvenli bir şekilde keşfetmesine olanak sağlar. Çocuğun güvenli bir ilişkisi, ihtiyaç duyduğunda ulaşabildiği bir temel bakım vereni varsa keşiflerini daha güvenli yapacak ve sosyal ilişkiler kurması kolaylaşacaktır (Waters ve Cummings, 2000). Erik Erikson'un sosyal gelişim kuramına göre de bireylerin diğer insanlarla olan ilişkileri sayesinde geliştiği ileri sürülmüştür (Özdemir vd., 2012). Sosyal gelişim kuramına göre gelişim, yaşam boyu devam eden 8 gelişimsel dönemden oluşur. Her dönem kendi içinde çözülmesi gereken krizler ve sosyal problemler barındırır (Munley, 1975). Birey bu krizleri çözebildiği ölçüde başarılı olur. Bronfenbrenner'in ekolojik kuramına baktığımızda ise sosyal davranış farklı bağlamlarda gerçekleşir. Birey içinde bulunduğu sistemlerden etkilenirken aynı zamanda bu sistemler üzerinde de bir etkiye sahiptir. Yani dinamik bir süreç söz konusudur (Karataş, 2020). Sosyal öğrenme kuramının öncüsü Bandura'ya göre gözlem, taklit ve modelleme insan davranışlarının öğrenilmesinde önem taşır (Nur ve Kale, 2020). Kişinin davranış kazanımı için sosyalleşmeye ihtiyacı vardır. Tarih boyunca birçok araştırmacı tarafından farklı kuramlarla açıklanmaya çalışılan sosyal gelişimin de dil gelişimi, bilişsel gelişim, motor gelişim gibi diğer gelişim alanları kadar bireyin gelişimi için oldukça önemli olduğu görülmektedir. Sosyal gelişimin tanımına baktığımızda Köksal, vd. (2013) tarafından "*Toplumsal beklentilere uygunluk gösteren kazanılmış davranış yeteneği*" olarak tanımlandığını görürüz. Tanımdan da anlaşılacağı gibi kişinin yaşamının sürdürebilmesi için sosyal ilişkiler kurması oldukça önemlidir. Sosyal ilişkilerin sağlıklı bir şekilde kurulabilmesinin temelinde sosyal becerilerin gelişmesi yatmaktadır. Bireyin tek başına girdiği sosyal ortam genellikle okuldur. Çocuklar aile hayatında kazandıkları sosyal becerileri okul ortamına taşıyarak deneyimleme fırsatı bulurlar. Sosyal becerilerin gelişimi yaşam boyu devam etse de en hızlı olduğu dönem ilk çocukluk yıllarıdır. Ayrıca bu dönemde kazanılan sosyal davranışların kişilerin yetişkinlikteki kişilik yapısını, tavırlarını ve inançlarını şekillendirdiği bilinmektedir (Oktay, 2004). Buradan yola çıkarak bu dönemde kazanılan becerilerin kişilerin toplumdaki ilişkilerinin sağlıklı olmasına ve yaşam boyu sosyalleşme sürecine katkı sağlayacağını söyleyebiliriz.

Gander ve Gardiner (2010)' a göre sosyalleşme, çocukların buldukları toplumun işlevsel bir parçası haline geldikleri ve toplumun değerlerini, kültürünü, kabul gören davranışlarını kazandıkları bir süreçtir. Orville, Brimm ve Stanton'a göre (1966), sosyalleşme kişinin toplumun iyi işleyen bir üyesi haline evrilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır. Sosyalleşmenin tanımlarına baktığımızda kişinin toplum için faydalı bir birey olabilmesinin ön koşulunun sosyalleşme olduğu açıkça görülmektedir. Sosyalleşme toplumla etkileşimle kazanılabilir. Kişiler kendilerinden beklenen uygun rolleri toplumla etkileşim halinde olarak kazanacaklardır. Sosyalleşmenin sağlanabilmesi de ancak sosyal becerilerin gelişimi ile mümkündür. Birey gündelik hayatını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmesi için sosyal çevresi

ile sürekli iletişim halindedir. Sosyal becerileri geliştirememiş kişiler sosyalleşmede sorunlar yaşarlar. Bu sorunlar da onlara genellikle başarısızlık olarak geri dönmektedir. Samancı ve Uçan (2017)' ye göre sosyal beceri eksikliği olan çocuklar olmayan çocuklara göre karşılaştıkları sorunları çözmeye daha az seçeneğe sahiptirler. Sosyal çevresi tarafından kabul gören çocuklar özgüven geliştirirler. Dolayısıyla bu durum onların akademik başarılarına da yansır. Sosyal becerilerin kazanılması okul başarısına, sosyal ilişkilere ve uyum güçlüklerine olumlu bir etken olmaktadır (Akkök, 2006). Sosyal becerilerin gelişmesi çocukların sosyalleşmesini olumlu etkileyecek sosyalleşen çocuklar da özgüven kazanacak ve birçok alanda öne çıkacaklardır. Bu da akademik başarıya katkı sağlayacaktır.

Sosyal beceri kavramına değinmeden önce sosyal yeterlik kavramını da açıklamakta fayda vardır. Bu iki kavram birbiri ile aynı kavram olmamalarına rağmen oldukça karıştırılmakta ve zaman zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Bacanlı (2020)'ya göre sosyal yeterlilik sosyal beceriyi de içine alan daha geniş bir kavramdır. Mc Fall' a göre sosyal yeterlilik, belirli sorumluluklar yerine getirilirken genel performansın uygunluğuna ve niteliğine göre genel olarak değerlendirilmesidir (Bacanlı, 2020). White (1959, s.297) sosyal yeterliği "*organizmanın çevresiyle etkili bir şekilde iletişime geçme yeteneği*" olarak tanımlar (akt. Dodge vd., 1986). Sosyal yeterlik, bireyin bir başkasıyla etkili iletişim kurmak ve belli hedeflere ulaşmak için ihtiyaçları olan sosyal, duygusal ve bilişsel bilgi ve becerileri kapsayan bir kavramdır. Sosyal yeterlik erken çocukluk döneminden başlayarak bireyin okul hayatına uzanan oradan da yetişkinlik dönemine etki eden bir öneme sahiptir. Sosyal anlamda yeterli bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin hedeflerindedir. Sosyal yeterliğin gelişmesi bir takım sosyal becerinin gelişmesi ile mümkündür (Tuncer ve Aslan, 2020). Sosyal anlamda yeterli kişiler hayatta başarı duygusunu yakalayan kişilerdir. Sosyal yeterlilik geliştirememiş bireylerin ise topluma uyumda problemler yaşaması muhtemeldir.

Sosyal beceri kavramına baktığımızda ise Karataş (2020) tarafından bireyin girdiği ortamlarda anlaşılmasına ve uyum sağlamasına yardımcı olan, pozitif sosyal ilişkileri başlatıp sürdürmesine imkân sağlayan, büyük sosyal çevrelerle etkili bir şekilde başa çıkmasını sağlayan yetkinlikler kümesi olarak tanımlanmıştır. Bireyin sosyal çevresi tarafından olumlu tepkiler almasını sağlayan toplumla uyumunu kolaylaştıran becerilerdir. Günlük yaşamda sosyal becerileri düşük olan kişiler topluma uyum sağlamada sorunlar yaşamaktadır. Toplumda kişilerarası ilişkiler oldukça önemlidir. İnsanlar sosyal hayatta sürekli birbiri ile ilişki içindedir. Sosyal becerileri düşük kişiler bu ilişkileri yürütmekte problemler yaşamaktadır. Matson ve Ollendick (1988) sosyal becerileri düşük olan çocukların akranları arasında popüler olmadığını, arkadaşları ile daha sık kavga ettiklerini ve öğretmenleri ile ilişkilerinin iyi olmadığını belirtmiştir. Sosyal becerileri düzeyleri yüksek olan çocukların ise bunların aksine çevresine kolay uyum sağladığını, uyumsuzluk ve çatışma durumlarında saldırgan davranışlara başvurmadığını belirtmişlerdir (akt. Uysal ve Balkan, 2015). Sosyal beceri düzeyi yüksek olan kişiler genel olarak arkadaşları tarafından sevilen ve kolaylıkla yeni dostluk kurabilen, sosyal etkinliklere katılmada istekli, özgüvenleri yüksek ve akranları arasına daha çabuk karışıp bir gruba dâhil olabilen ve sosyal kararları kolaylıkla verebilen kişilerdir. Ancak kazanılması gereken bu sosyal becerileri erken yaşlarda kazanamayan bireyler kişiler arası ilişkilerde, duygusal alanda, okul ve mesleki yaşamda güçlükler yaşamaktadır (Yılar ve Şimşek, 2016). Sosyal becerilerin erken yaşlarda çocuklara kazandırılması hayat boyu olumlu etkilere sahiptir. Yapılan bir araştırmada çocukların sosyal beceri ve okul uyumları ve akademik başarıları arasında pozitif bir etki görülmüştür. Yani sosyal beceri düzeyi yüksek olan çocuklar okula daha uyumlu ve akademik anlamda başarılı olmuşlardır (Uz – Baş, 2003). Bu gibi olumlu etkiler düşünüldüğünde sosyal beceri eğitimi programlarının geliştirilip uygulanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Geliştirilen sosyal beceri eğitimi programları bireyde eksik olan ve geliştirilmeyi öngörülen sosyal becerileri geliştirmeyi hedeflemektedir (Uzun, 2020).

Tüm bu açıklanan alan yazının da ışığında sosyal becerilerin insan hayatı ve toplum açısından önemi yadsınamaz bir gerçektir. İnsan hayatı için bu denli önemli bir kavram da eğitim öğretim faaliyetlerinin oldukça önemli bir konusu olmuştur. Eğitim öğretim faaliyetleri açısından büyük önem taşıyan sosyal beceri eğitimi konusunda yapılan çalışmalar bu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Sosyal beceri eğitim konusunda yapılmış çalışmalar hakkında genel bir bakış açısı kazandırılması hedeflenmektedir. Araştırmanın problem cümlesi ise 2000 – 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitimi konusunda yapılmış çalışmalar hakkında genel bakış açısı kazandırmaktır. Çalışmanın alt problemlerini ise 2000 – 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitime yönelik yapılmış çalışmaların amacı, yapıldığı yer, yayın yılı, yöntemi, deseni, yayın dili, uygulanan popülasyon, örneklem büyüklüğü, kademesi, türü, uygulama süresi ve ölçme araçlarına göre incelemesi oluşturmaktadır.

Bireyin topluma uyumu ve toplumun işleyen bir parçası olmasının ön koşullarından biri sosyal becerileri geliştirmesidir. Sosyal becerileri geliştirmiş yani sosyalleşmiş bir birey kendi beklentileri ile toplumun beklentileri arasında bir denge sağlayabilir (Çubukçu ve Gültekin, 2006). Bu durum da bireyin topluma uyumunu sağlayarak başarılı ve mutlu bir birey olmasını sağlar. Sosyal becerilerin erken yaşta kazandırılması kişinin ileriki hayatını da etkilediği için sosyal beceri eğitime büyük önem verilmeye başlanmıştır. Toplumdaki bireylerde sosyal beceri eksikliğinin görülmesi, sosyal beceri eğitime yönelik programların hazırlanması ihtiyacını ortaya koymuştur (Uzun, 2020). Kişiler uygun davranışları bilmedikleri için uygulayamamakta ve sosyal beceri eğitime ihtiyaç duymaktadır. Türkiye’deki alan yazına bakıldığında sosyal beceri eğitimi konusunda son yıllarda birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Ancak bu konuda doküman incelemesi yöntemiyle yapılmış bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma bu konuda bir ilk olduğundan önem taşımaktadır. Bu çalışmada 2000 – 2022 yılları arasındaki sosyal beceri eğitimi konusundaki tüm çalışmaları ele alması bakımından önemlidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Nitel araştırma, “*gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma*” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.41). Dünyanın nasıl işlediği konusunda genel bir anlayış geliştirmek ve araştırılan olguları kendi sosyal temellerinde ve katılımcıların bakış açısıyla algılamak nitel araştırmanın temel amaçlarından (Tavallaei ve Talib, 2010, Toloie – Eshlaghy, 2011). Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi yöntemi o konuda yazılan yazılı materyallerin incelenmesine dayanan bir yöntemdir. Bu yöntemin, yapılan çalışmanın amacına uygun kaynaklara ulaşması ve elde edilen veriler sayesinde işe yarar bilgilerin tespit edilmesi konusunda yardım sağladığı bilinmektedir (Çepni, 2007).

Veri Kaynakları

Bu çalışmada 2000 – 2022 yılları arasında Türkiye’de ve yurt dışında sosyal beceri eğitime yönelik yazılmış makale, yüksek lisans tezi ve doktora tezleri kullanılmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi (YÖKTEZ), Proquest, Science Direct ve Google Akademik olmak üzere 4 veri tabanından çalışmalara ulaşılmıştır. Arama yapılırken Türkçe aramalar için sosyal beceri eğitimi ve sosyal beceri öğretimi, İngilizce aramalar için social skills education ve social skills training anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Bu anahtar kelimelerle taranarak elde edilen 179 çalışma bir Excel dosyasında düzenlenerek incelenmiştir. Oluşturulan Excel dosyasında 179 çalışma çalışmanın dili, çalışmanın adı, çalışılan popülasyonun türü, çalışmanın yapıldığı ülke/yer, yöntem, örneklem büyüklüğü, yayın yılı, veri toplama aracı, araştırmanın deseni,

araştırmanın yapıldığı kademe, çalışmanın türü ve uygulama süresi bilgilerine göre sınıflandırılmış ayrıca bazı değişkenler arasında IBM SPSS 25 programı kullanılarak çapraz tablo analizleri yapılmıştır.

Verilerin Analizi ve Geçerlilik Güvenirlik

Bu çalışmada veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Bu yaklaşımda veriler daha önceden belirlenen temalara göre yorumlanır. Bu teknikte amaç; araştırma sonunda elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmada araştırma sorularından yola çıkılarak bir Excel dosyası hazırlanmış ve cevabı aranan araştırma sorularının başlıklarından kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Excel dosyasında toplanan verilerden aynı kolonda olanlar benzer şekilde yazılarak düzenlenmiş, kullanılmaktan vazgeçilen veriler elenmiştir. Veriler açık ve anlaşılır bir şekilde tablolaştırılarak sergilenmiştir. Tabloların altına bulguların açıklaması yapılmış ve tartışma kısmında bulgular başka araştırmalarla desteklenerek açıklanmıştır.

Nitel araştırmalarda öznelğin biraz daha yüksek olması sebebiyle zaman zaman geçerlilik ve güvenilirlik konusunda eleştirilere maruz kalmaktadır (Arastaman, vd., 2018). Ancak bu konuda alınabilecek önlemler vardır. Bu çalışmada da önlemler alınmaya çalışılmıştır. Güvenirliği sağlamak adına alınabilecek önlemler toplanan verilerin betimsel bir yaklaşımla doğrudan sunulması, araştırmaya birden fazla araştırmacının dahil edilmesi, gözlem yoluyla elde edilen verilerin görüşmeler yoluyla teyit edilmesi, verilerin analizinde başka bir araştırmacıyı kullanma ve önceden oluşturulan ayrıntılarıyla tanımlanan bir kavramsal çerçeve kullanmaktır (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada veriler betimsel bir yolla sunulmuş ve önceden ayrıntıları ile tanımlanan kavramsal bir çerçeve kullanılmıştır. 2000 - 2022 yılları arasında yapılan araştırmalar taranarak araştırmanın amacı, araştırmanın uygulandığı kademe, araştırmanın yapıldığı yer, araştırmanın yapıldığı yıl, araştırmada uygulanan yöntem, araştırma deseni, yayın dili, uygulandığı popülasyon türü, örneklem sayısı, çalışmaların türü, uygulanan oturum sayısı ve ölçme aracı başlıkları altında veriler ayrıntılı bir şekilde toplanmıştır. Sonuçların nasıl elde edildiği kısmı bulgular kısmında ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Sonuçlar gerçeği yansıtmaktadır. Sonuçlar araştırma soruları ve ilgili kuramlarla tutarlıdır. Tüm bunların yapılması araştırmanın geçerliliğini olumlu etkilemektedir. Sonuçlar ön yargılardan uzaktır ve araştırmada kullanılan ham veriler Excel dosyasında tutulmaktadır. Veri analizleri, verileri toplamak amacıyla daha önceden çerçevesi oluşturulan kavramsal çerçeveye göre yapılmıştır. Tüm bu uygulamalarla geçerlilik ve güvenilirliğe yönelik tedbirler alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde 2000 - 2022 yılları arasında yapılmış sosyal beceri eğitimi çalışmalarının doküman analizleri yapılarak amaç, kademe, yer, yıl, yöntem, desen, yayın dili, uygulandığı popülasyon türü, örneklem sayısı, çalışmaların türü, uygulanan oturum sayısı ve ölçme aracı değişkenleri açısından bulguları sunulmuştur. Ayrıca çalışmaların yayın yılı ve yayın türü, yayın yılı ve araştırma yöntemi, yayın türü ve araştırma yöntemi, yayın türü ve yayın dili, popülasyon türü ve örneklem büyüklüğü ve yayın dili ve yayın yılı arasındaki ilişkileri görebilmek adına çapraz tablo analizleri yapılarak sunulmuştur.

Amaç Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

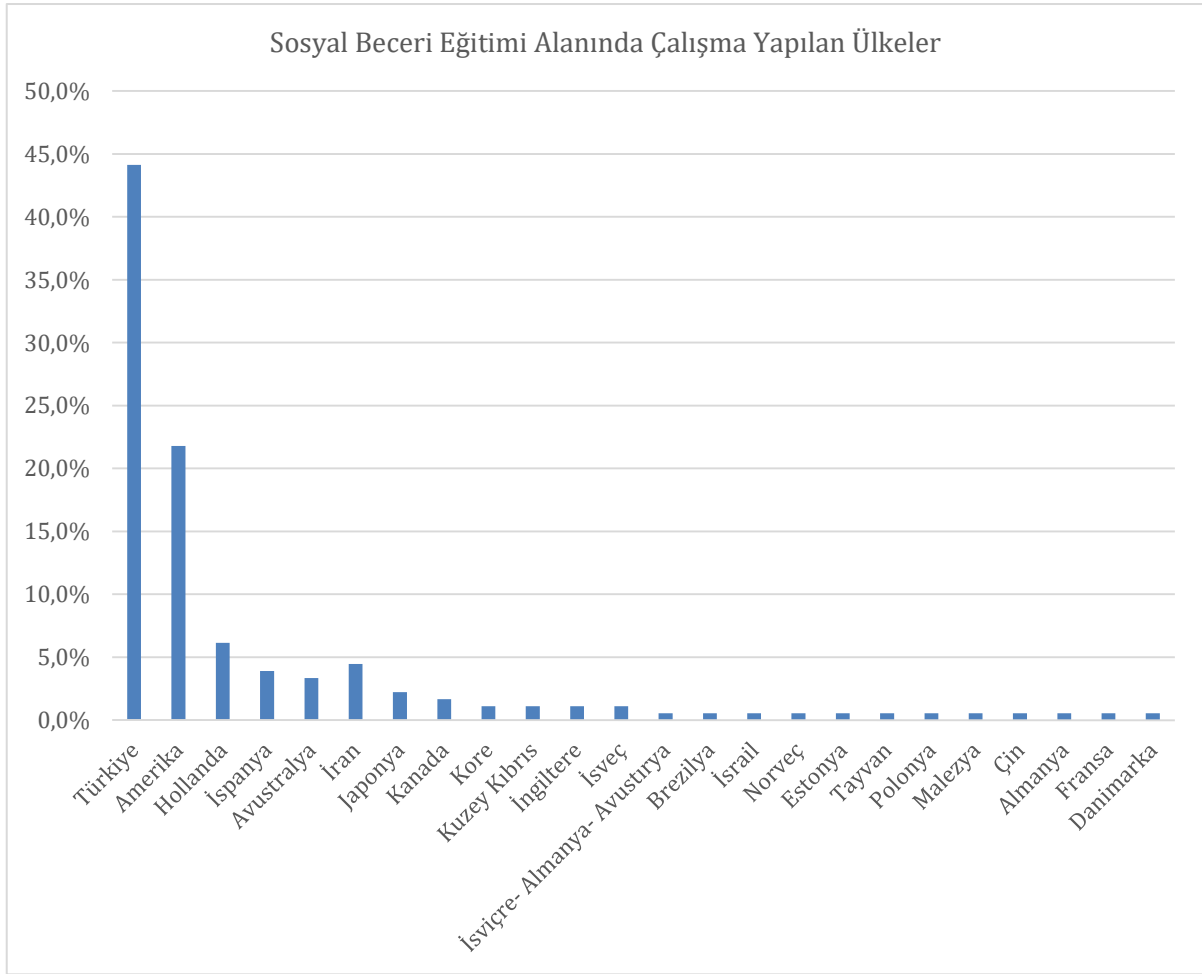
2000 - 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitimine ait yapılan taramada İngilizce ve Türkçe dilinde toplam 179 çalışmaya ulaşılmıştır. Ulaşılan tüm çalışmalar amacına göre incelendiğinde toplam 38 ayrı amaç altında toplanmıştır. 37 çalışma program geliştirmek ya da geliştirilen bir programı uygulamak ve programın işlerliğini ve etkililiğini araştırmak amacıyla, 19 çalışma otizm spektrum bozukluğu, üstün yetenek, şizofreni, DEHB yada herhangi bir özel gereksinimi olan bireylerle uygulanan sosyal beceri eğitiminin çeşitli değişkenler üzerindeki etkisini incelemek amacıyla, 16 araştırma bir sosyal beceri eğitiminin sosyal beceriler üzerindeki

etkisini belirlemek amacıyla, sosyal beceri eğitiminin saldırganlık, zorbalık, öfke yönetimi, iletişim becerileri, uyum ve atılganlık, kişiler arası ilişkiler ve benlik saygısı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla 15 çalışma, aile katımlı sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri üzerindeki etkisini incelemek ve etkinliğini belirlemek amacıyla 11, sosyal beceri eğitime yönelik çeşitli değişkenler açısından doküman incelemesi yapmak amacıyla 7, sosyal beceri eğitiminin şizofreni, sosyal anksiyete, depresyon vb. tedavisindeki etkisini belirlemek amacıyla 6, uygulanan iki farklı sosyal beceri eğitimi programının etkililiğini karşılaştırmak amacıyla 6 çalışma yürütüldüğü görülmüştür. En çok bu amaçlarla çalışmaların yürütüldüğü görülmektedir.

Türkiye’de bu konuda yürütülen 79 çalışma kendi içinde incelendiğinde amaçların 25 başlık altında toplandığı görülmüştür. Türkiye’de yürütülen çalışmalardan da 12 tanesi program geliştirmek ya da geliştirilen bir programı uygulamak ve programın işlerliğini ve etkinliğini araştırmak amacıyla yürütülmüştür. Diğer bulgularla paralellik göstererek en çok bu amaçla çalışma yürütüldüğü görülmektedir. 10 çalışma otizm spektrum bozukluğu, üstün yetenek, şizofreni, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu yada herhangi bir özel gereksinimi olan bireylerle uygulanan sosyal beceri eğitiminin çeşitli değişkenler üzerindeki etkisini incelemek, 10 çalışma ve sosyal beceri eğitiminin saldırganlık, zorbalık, öfke yönetimi ve iletişim becerileri, uyum ve atılganlık, kişiler arası ilişkiler, benlik saygısı üzerindeki etkisini belirlemek, 8 çalışma sosyal beceri eğitiminin sosyal beceriler üzerindeki etkisini belirlemek, 5 çalışma sosyal beceri eğitiminin sosyal kaygı ve başa çıkma stratejileri, utangaçlık gibi değişkenler üzerindeki etkisini belirlemek ve 5 çalışma da aile katımlı sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri üzerindeki etkisini incelemek ve etkinliğini belirlemek amaçları ile yürütülmüştür. Türkiye’de de daha çok bu amaçlarla çalışmalar yürütüldüğü görülmüştür.

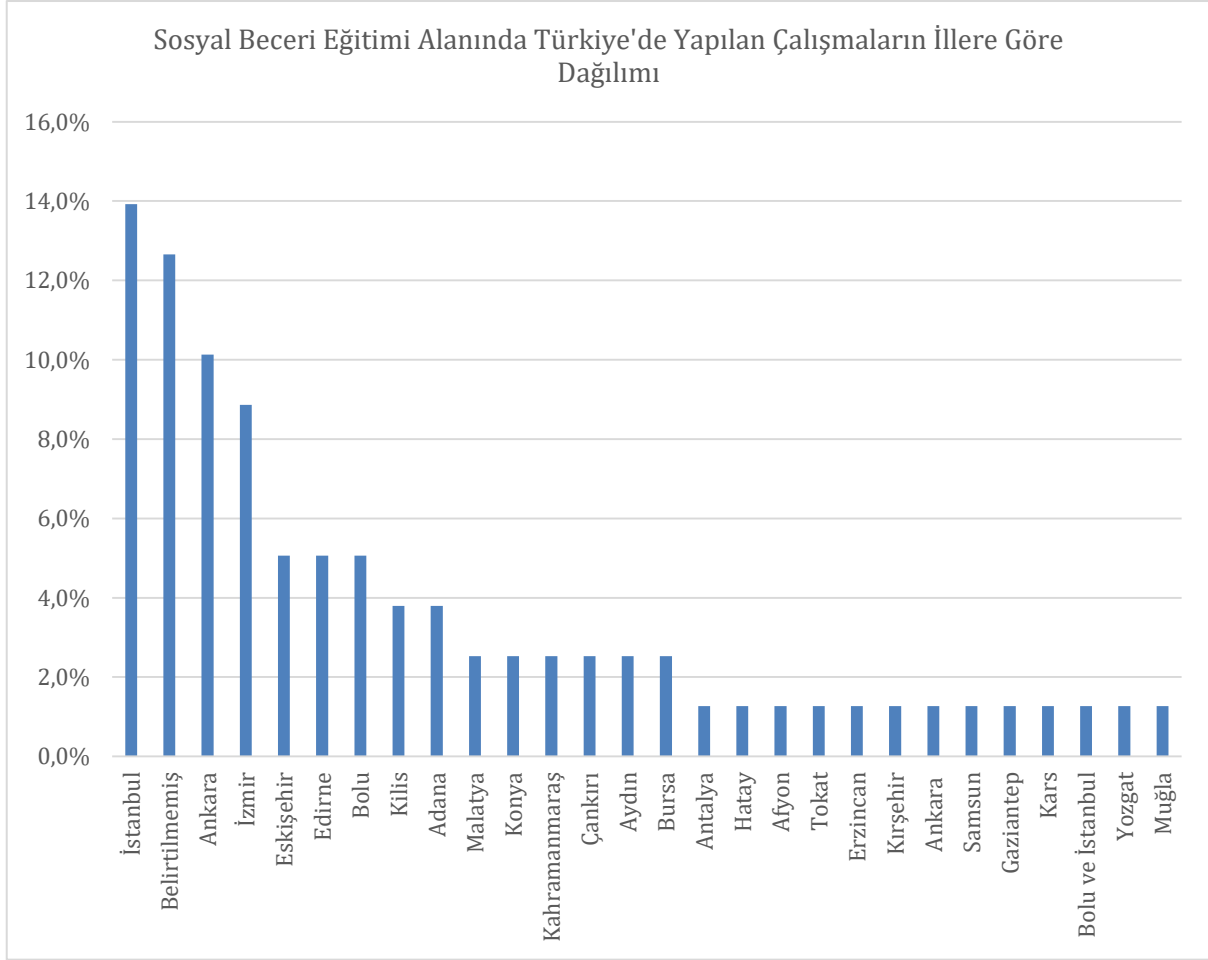
Yer Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

2000 – 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitimine yönelik yazılan çalışmalar yapıldıkları yerlere göre incelenmiş ülke bazında ve Türkiye’de yürütülen çalışmalar da il bazında sunulmuştur. Ulaşılan 179 çalışmanın 2’sinde yapıldıkları ülke belirtilmemiştir. 177 çalışmanın 79 tanesi Türkiye’de gerçekleşmiştir. Çalışmaların büyük çoğunluğunun Türkiye’de gerçekleştirildiği görülmektedir. Daha sonra 39 çalışma ile bu sırayı Amerika Birleşik Devletleri takip etmektedir. En çok çalışmanın Türkiye ve ABD’de olmasının sebepleri arasında yapılan aramanın Türkçe ve İngilizce dillerinde olması ve kullanılan veri tabanlarından biri olan YÖKTEZ’de sadece Türkiye’ye ait çalışmaların bulunmasının yer aldığı söylenebilir. Şekil 1.’de çalışmaların yapıldığı ülkelere ait sütun grafiği sunulmuştur.

Şekil 1. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Çalışma Yapılan Ülkelerin Yüzdeleri

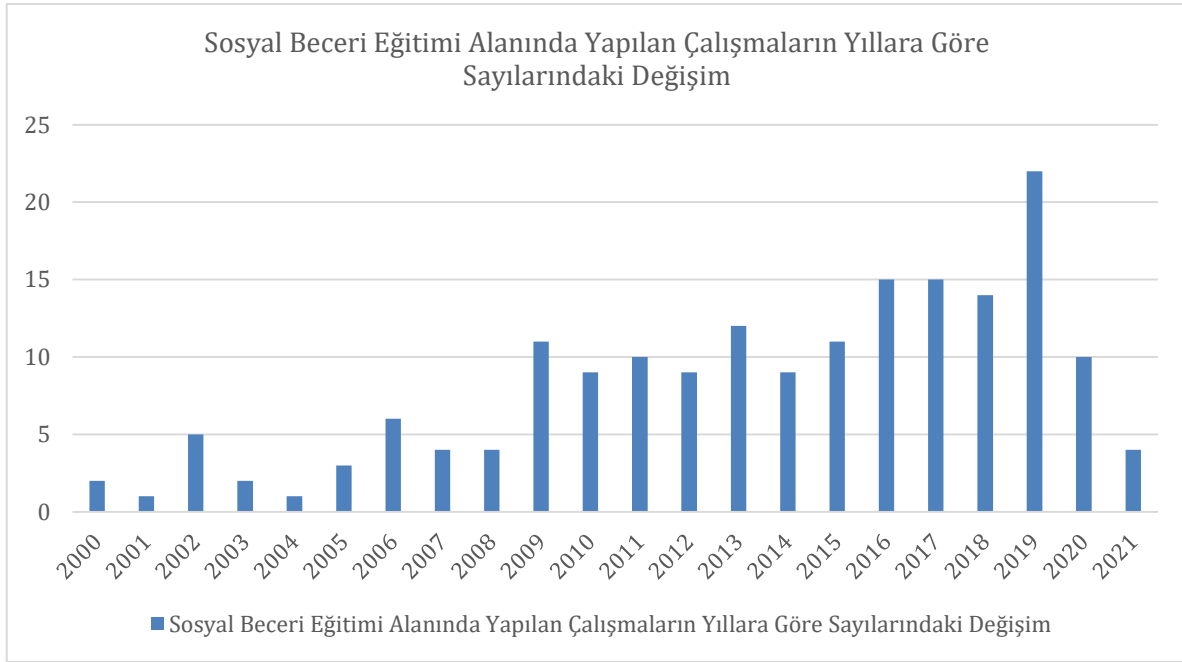
Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde 79 çalışmanın 10 tanesinde yapıldıkları iller belirtilmemiştir. Çalışmaların büyük bir kısmı İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde gerçekleşmiştir. Bu da bize çalışmaların daha çok büyük şehirlerde yapıldığını göstermektedir. Yapılan çalışmalardan bir tanesi hem İstanbul hem Bolu ilinde uygulanmıştır. Şekil 2.’de çalışmaların yapıldıkları illere göre dağılımı gösterilmiştir.

Şekil 2. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Yapıldıkları İllere Göre Dağılım Yüzdeleri

Yıl Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri eğitime yönelik 2000 – 2022 yılları arasında yapılan çalışmalar incelendiğinde en çok 2019 yılında çalışma yapıldığı görülmektedir. 2000 yılı sonrası genellikle artış gözükse de zaman zaman iniş çıkışlar yaşanmıştır. Şekil 3.’teki sütun grafiğinde yıllara göre artış azalış miktarları gözükmemektedir. Çalışmaların daha çok 2009 ve sonrası yoğunlaştığı göze çarpmaktadır. Yapılan çapraz tablo analizlerinin sonuçlarına bakıldığında da bu konuda daha çok makale yayınlandığı 2001 yılı harici her yıl en az 1 makale yayınlandığı görülmüştür. En çok 2019 yılında yayın yapılmış ve bu yıl 12 makale, 4 yüksek lisans tezi ve 6 doktora tezi yayınlanarak her üç türde de en tepe noktaya ulaşıldığı sonucuna varılmıştır.

Şekil 3. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Yapılan Çalışmaların Yıllara Göre Sayı Grafiği

Türkiye’de yapılan çalışmalar yıl değişkenine göre incelendiğinde de daha çok çalışmaların son yıllarda yoğunlaştığı görülmektedir. Türkiye’de 10 çalışmayla en çok 2016 yılında çalışma yürütülmüş ve bunu takiben 2019 yılında 9 çalışma yürütülmüştür. Türkiye’deki çalışmaların sayılarındaki değişim Şekil 4.’te gösterilmiştir. Türkiye’de yürütülen çalışmaların yayın yılı ve yayın dili arasındaki bağlantıya çapraz tablo analizleri yapılarak bakılmıştır. Türkiye’de sosyal beceri eğitime yönelik İngilizce yazılan çalışmaların daha çok son yıllara ait olduğu görülmektedir. İlk İngilizce çalışma 2009 yılında yayınlanmıştır. 2019 yılında bu konuda 4 çalışma İngilizce dilinde yayınlanmıştır. 2019 yılından sonra yapılan çalışmalarında sayısında düşüş yaşanması ile bağlantılı olarak İngilizce yayınlanan çalışmalarda da düşüş yaşandığı düşünülmektedir.

Şekil 4. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Yıllara Göre Sayı Grafiği

Yöntem Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri eğitimine yönelik yapılan çalışmalar araştırma yöntemine göre incelendiğinde bu konuda daha çok nicel araştırma yürütüldüğü Tablo 1.'de görülmektedir. Nitel ve karma yöntemle yürütülen çalışmalar olsa da sayı bakımından oldukça azdır. Yürütülen 5 çalışmada araştırma yöntemi belirtilmemiştir. Çapraz tablo analizi yapılarak araştırma yöntemi ve yayın yılı arasındaki bağlantıya bakılmıştır. Karma yöntemin daha çok 2016 yılı ve sonrası tercih edildiği, nicel yöntemle her yıl uygulanmış en az bir çalışma bulunduğu görülmüştür. 2009 yılı ve sonrasında nicel yöntemle yapılan çalışmaların sayılarındaki artış da net bir şekilde görülmektedir. Sosyal beceri eğitimine yönelik yapılan çalışmalar da bu yıllar da artış yaşanması da bu konuda etkilidir. Nitel yöntem ise en çok 2019 yılında tercih edilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Yapılmış Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Ait Frekans ve Yüzdeler

No	Araştırma Yöntemi	Frekans	Yüzde
1	Nicel	144	80.4
2	Nitel	15	8.4
3	Karma	15	8.4
4	Belirtilmemiş	5	2.8

Sosyal beceri eğitimine yönelik Türkiye'de yürütülen çalışmalar incelendiğinde de benzer sonuçlar görülmüştür. Yürütülen 79 çalışmanın 3 tanesinde yöntem belirtilmemiştir. 63 çalışmanın nicel yöntemle, 7 çalışmanın karma yöntemle ve 6 çalışmanın nitel yöntemle yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de yapılan çalışmaların yayın yılı ve araştırma yöntemi çapraz tablo analizlerine bakıldığında karma yöntemin son yıllarda yapılan çalışmalarda tercih edildiği, 2016 yılı ve sonrasında karma yöntemle yürütülen çalışmaların bulunduğu, 2000 - 2021 yılları arasında her yıl en az bir çalışma nicel yöntemle yürütüldüğü ve 2014 yılı sonrasında da toplam 6 çalışmada nitel yöntemin kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 2. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Türkiye'de Yapılmış Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Ait Frekans ve Yüzdeler

No	Araştırma Yöntemi	Frekans	Yüzde
1	Nicel	63	79.7
2	Karma	7	8.9
3	Nitel	6	7.6
4	Belirtilmemiş	3	3.8

Desen Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri eğitimine yönelik yapılan çalışmalar kullanılan desen yönünden incelenmiştir. Bu çalışmalarda çoğunlukla deneysel desen kullanıldığı görülmüştür. 34 çalışmada kullanılan desen belirtilmezken, 6 çalışmada doküman analizi, 6 çalışmada da meta analiz kullanıldığı görülmüştür. Kullanılan diğer desenler tablo 3.'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Yapılmış Çalışmaların Araştırma Desenine Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Desen	Frekans	Yüzde
1	Deneysel desen	109	60.9
2	Belirtilmemiş	34	19
3	Doküman analizi	6	3.4
4	Meta analiz	6	3.4
5	Çoklu desen	4	2.2
6	Deneme modeli	4	2.3
7	Eylem araştırması	2	1.1
8	Betimsel çalışma	2	1.1
9	Tarama modeli	2	1.1
10	Klinik deneme	2	1.1
11	Karışık model	1	0.6
12	Çoklu vaka çalışması	1	0.6
13	Fenomenoloji	1	0.6
14	Anket çalışması	1	0.6
15	İç içe gömülü desen	1	0.6
16	Niteliksel araştırma deseni	1	0.6
17	Betimsel ve ilişkisel model	1	0.6
18	Tasarım araştırması	1	0.6

Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde de durumun çok benzer olduğu çoğunlukla deneysel desenin kullanıldığı, deneme modeli, doküman analizi, betimsel çalışma, tarama modeli, karışık model, eylem araştırması, çoklu desen, niteliksel araştırma deseni, betimsel ve ilişkisel model ve iç içe gömülü desenin kullanılan diğer desenler olduğu görülmüştür. Sonuçlar tablo 4.’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Araştırma Desenine Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Desen	Frekans	Yüzde
1	Deneysel desen	58	73.4
2	Deneme modeli	4	5.1
3	Belirtilmemiş	4	5.1
4	Doküman analizi	3	3.8
5	Betimsel çalışma	2	2.5
6	Tarama modeli	2	2.5
7	Karışık model	1	1.3
8	Eylem araştırması	1	1.3
9	Çoklu desen	1	1.3
10	Niteliksel araştırma deseni	1	1.3
11	Betimsel ve ilişkisel model	1	1.3
12	İç içe gömülü desen	1	1.3

Yayın Dili Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri eğitimine yönelik 2000 – 2022 yılları arasında yapılan çalışmalar dillerine göre incelenmiş ve ulaşılan 179 çalışmanın 108 tanesinin İngilizce dilinde ve 71 tanesinin de Türkçe dilinde yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar tablo 5.’de gösterilmiştir. Türkiye’de yürütülen çalışmalar incelenmiş ve tablo 6.’ya bakıldığında yürütülen 79 çalışmanın 71 tanesinin Türkçe dilinde 8 tanesinin de İngilizce dilinde yazıldığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 5. Sosyal Beceri Eğitimine yönelik Yapılmış Çalışmaların Yayın Diline Ait Frekans ve Yüzdeler

No	Yayın Dili	Frekans	Yüzde
1	İngilizce	108	60.3
2	Türkçe	71	39.7

Tablo 6. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Yayın Diline Ait Frekans ve Yüzdeler

No	Yayın Dili	Frekans	Yüzde
1	Türkçe	71	89.9
2	İngilizce	8	10.1

Türkiye’de yürütülen çalışmalar arasında yayın dili ve yayın türü arasında çapraz tablo analizleri yürütülmüştür. Diğer ülkelerden elde edilen tüm çalışmaların İngilizce olması sebebiyle onlar arasında çapraz tablo analizine bakılmamıştır. Türkiye’de sosyal beceri eğitimine yönelik yürütülen çalışmalarda çoğunlukla Türkçe tercih edilmiştir. İngilizce yürütülen çalışmaların çoğunluğu makaledir. 2 adet yüksek lisans tezi ve 1 adet doktora tezi İngilizce dilinde yazılmıştır.

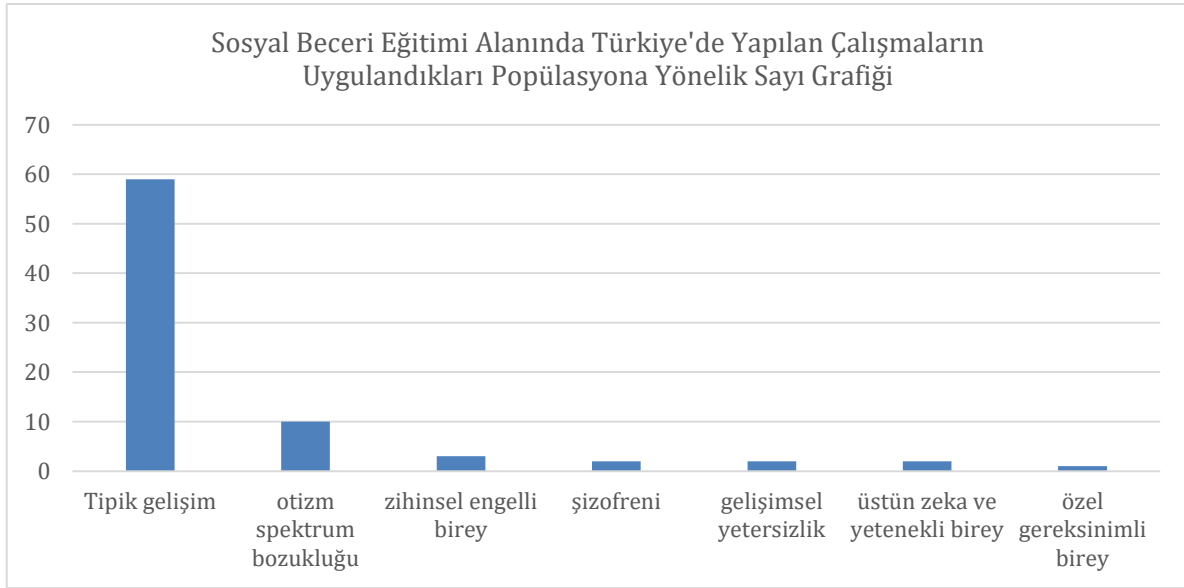
Uygulandığı Popülasyon Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri alanında yapılmış 179 çalışma incelendiğinde en çok tipik gelişim gösteren bireylerle ardından da otizm spektrum bozukluğu olan bireylerle çalışıldığı görülmüştür. Çalışılan diğer grupların şizofreni tanısı almış, zihinsel engeli bulunan, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan, gelişimsel yetersizlik tanısı olan, üstün zekâ ve yetenek tanısı olan bireyler olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışılan diğer gruplar tablo 7.'de açıkça görülmektedir.

Tablo 7. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Yapılmış Çalışmaların Uygulandığı Popülasyona Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Popülasyon Türü	Frekans	Yüzde
1	Tipik gelişim	102	57
3	Otizm Spektrum Bozukluğu	42	23.5
2	Şizofreni	13	7.3
5	Zihinsel engel	7	3.9
8	Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu	4	2.2
4	Gelişimsel Yetersizlik	2	1.1
6	Üstün zekâ ve yetenek	2	1.1
7	Özel Gereksinim	1	0.6
9	Koklear İmplant	1	0.6
10	Engelli	1	0.6
11	OSB ve DEHB	1	0.6
12	Asperger Sendromu	1	0.6
13	OSB ve Asperger Sendromu	1	0.6
14	OSB ve Zihinsel Engel	1	0.6

Türkiye’de bu konuda yürütülen çalışmalar incelendiğinde ise 7 grupta çalışıldığı görülmektedir. Türkiye’deki çalışmalarda da en çok tipik gelişim gösterilen bireylerle çalışarak bu kişilerle 59 çalışma yürütülmüştür. Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerle 10 çalışma, zihinsel engeli olan bireylerle 3 çalışma, şizofreni tanısı olan bireylerle 2 çalışma, gelişimsel yetersizliği olan bireylerle 2 çalışma, üstün zekâ ve yetenek tanısı olan bireylerle 2 çalışma ve özel gereksinimi bireylerle 1 çalışma yürütülmüştür. Sonuçlar şekil 5.’te sayı grafiği olarak sunulmuştur.

Şekil 5. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Uygulandıkları Popülasyona Yönelik Sayı Grafiği

Örneklem Büyüklüğü Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri eğitimine yönelik yapılan çalışmalar örneklem büyüklüğüne göre incelenmiştir. Çalışmalar tek denek, 2 - 10 arası, 10 - 70 arası, 70 - 180 arası, 180 - 350 arası, 350 ve üzeri kişi olarak sınıflandırılmıştır. Çalışmalar en çok 10 - 70 arası denek kullanılarak gerçekleştirilmiştir. 10 - 70 arası denekle 98 çalışma, 70 - 180 arası denekle 37 çalışma, 2 - 10 arası denekle 21 çalışma, 180 - 350 arası denekle 14 çalışma, 350 ve üzeri denekle 3 çalışma ve tek denekle çalışma yürütülmüştür. Tablo 8.'de frekans ve yüzde değerleri gösterilmiştir. Örneklem büyüklüğü ve çalışılan popülasyon arasındaki bağlantıya bakmak için çapraz tablo analizleri yapılmıştır. Tek denekle yapılan çalışmaların sadece Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerle uygulandığı görülmüştür. 2 - 10 arası denek kullanılan çalışmalarında genellikle herhangi bir engeli ya da bozukluğu olan bireylerle yürütüldüğü, tipik gelişim gösteren bireylerle yürütülen 3 çalışmanın da bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Daha fazla denek sayısının kullanıldığı çalışmalar genellikle tipik gelişim gösteren bireylerle uygulanmıştır. Herhangi bir engeli ya da bozukluğu olan bireylerle yürütülen çalışmalarda daha çok az denek sayısı tercih edildiği görülmüştür.

Tablo 8. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Yapılmış Çalışmaların Örneklem Büyüklüğüne Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Örneklem Büyüklüğü	Frekans	Yüzde
1	Tek denek	3	1.7
2	2 - 10 arası	21	11.7
3	10 - 70 arası	98	54.7
4	70 - 180 arası	37	20.7
5	180 - 350 arası	14	7.8
6	350 ve üzeri	3	1.7

Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmalar incelendiğinde de 48 tane çalışma ile 10 - 70 arası denekle en çok çalışma yürütülmüştür. Bu sırayı 70 - 180 arası denekle yapılan 15 çalışma, 2 - 10 arası denekle yapılan 6 çalışma, 180 - 350 arası denekle yapılan 5 çalışma tek denekle

yürütülen 3 çalışma ve 350 ve üzeri denekle yürütülen 1 çalışma izlemektedir. Sonuçlar tablo 9'da gösterilmiştir. Türkiye'de yürütülen çalışmalarda da örneklem büyüklüğü ve çalışılan popülasyon türü arasındaki bağlantıya bakılmıştır. Az sayıda denekle çalışılan çalışmaların genellikle herhangi bir engeli ya da bozukluğu olan bireylerle yürütüldüğü görülmektedir. Fazla denek sayısı ile yürütülen çalışmalarda genellikle tipik gelişim gösteren bireylerle çalışıldığı görülmüştür.

Tablo 9. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Türkiye'de Yapılmış Çalışmaların Örneklem Büyüklüğüne Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Örneklem Büyüklüğü	Frekans	Yüzde
1	Tek denek	3	3.8
2	2 - 10 arası	6	7.6
3	10 - 70 arası	48	60.8
4	70 - 180 arası	15	19
5	180 - 350 arası	5	6.3
6	350 ve üzeri	1	1.3

Kademe Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal Beceri Eğitimine yönelik yapılan tüm çalışmalar incelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunun okul öncesi kademesinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Türkiye'de yapılan çalışmalar da bu doğrultuda paralellik göstermektedir. Tüm çalışmalar içinde bu sırayı %15,6 ile ilköğretim kademesi izlerken, Türkiye'de %12.7 oranla bu sırayı ortaokul kademesi izlemektedir. Tablo 10.'a bakıldığında yapılan tüm çalışmaların 27 tanesi yetişkinlerle, 18 tanesi ilköğretim düzeyinde, 17 tanesi orta öğretim düzeyinde, 16 tanesi ortaokul düzeyinde, 13 tanesi ergenlerle, 6 tanesi üniversite düzeyinde, 1 tanesi hem üniversite hem ortaöğretim düzeyinde gerçekleştirilmiştir. 5 çalışmada kademe belirtilmemiştir. Meta analiz ve doküman analizi çalışmalarında kademe olmadığında 11 çalışma kademesi yok başlığı altında toplanmıştır. Tablo 11.'de buluna Türkiye'de yapılan çalışmalar incelendiğinde, 9 çalışma orta öğretim düzeyinde, 8 çalışma yetişkinlerle, 7 çalışma ilköğretim düzeyinde, 6 çalışma ilköğretim düzeyinde, 5 çalışma üniversite düzeyinde, 1 çalışma ergenlerle yürütülmüştür. 3 çalışmada kademe belirtilmemiş ve doküman analizi ve meta analiz gibi kademesi olmayan 3 çalışma kademesi yok başlığı altında verilmiştir.

Tablo 10. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Yapılmış Çalışmaların Uygulandığı Kademeye Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Kademe	Frekans	Yüzde
1	Okul Öncesi	37	20.7
2	İlkokul	28	15.6
3	Yetişkin	27	15.1
4	İlköğretim	18	10.1
5	Orta Öğretim	17	9.5
6	Ortaokul	16	8.9
7	Ergen	13	7.3
8	Kademesi yok	11	6.1
9	Üniversite	6	3.4
10	Belirtilmemiş	5	2.8
11	Üniversite Ortaöğretim	ve 1	0.6

Tablo 11. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Uygulandığı Kademeye Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Kademe	Frekans	Yüzde
1	Okul Öncesi	27	34.2
2	Ortaokul	10	12.7
3	Orta Öğretim	9	11.4
4	Yetişkin	8	10.1
5	İlköğretim	7	8.9
6	İlkokul	6	7.6
7	Üniversite	5	6.3
8	Kademesi yok	3	3.8
9	Belirtilmemiş	3	3.8
10	Ergen	1	1.3

Çalışmanın Türü Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri eğitime yönelik 2000 – 2022 yılları arasında yapılmış 179 çalışma türlerine göre incelendiğinde bu konuda en çok makale yazıldığı görülmektedir. Bu yıllar arasında belirtilen konuda 32 tane doktora tezi ve 29 tane yüksek lisans tezi yayınlanmıştır. Sonuçlar tablo 12.’de gösterilmiştir. Yayın türü ve araştırma yöntemi arasındaki çapraz tablo analizlerine bakıldığında ise; karma yöntemin doktora tezi ve makalelerde eşit sayıda tercih edildiği görülmektedir. Nicel yöntem daha çok makalelerde tercih edilmiş ve doktora tezi ve

yüksek lisans tezlerinde aşağı yukarı aynı miktarda tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Nitel yöntemse daha çok makale yazımlarında tercih edilmiş ve bu yöntemle yazılan 3 adet doktora tezi olduğu da görülmektedir. Nitel yöntemle yürütülen yüksek lisans tezi bulunmamaktadır.

Tablo 12. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Yapılmış Çalışmaların Türüne Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Çalışma Türü	Frekans	Yüzde
1	Makale	118	65.9
2	Doktora Tezi	32	17.9
3	Yüksek Lisans Tezi	29	16.2

Tablo 13. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Türüne Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Çalışma Türü	Frekans	Yüzde
1	Makale	29	36.7
2	Yüksek Lisans Tezi	27	34.2
3	Doktora Tezi	23	29.1

Türkiye’de yayınlanan çalışmalar incelendiğinde 3 türde yapılan yayımların sayısının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bu konuda belirtilen tarih aralığında Türkiye’de yayınlanan 29 makale, 27 yüksek lisans tezi ve 23 tane doktora tezine ulaşılmıştır. Türkiye’de yürütülen çalışmalardaki yayın türü ve araştırma yöntemi arasındaki bağlantıya baktığımızda ise; karma yöntem çoğunlukla doktora tezlerinde kullanıldığı, nicel yöntemle yürütülen çalışmaların sayıları birbirine oldukça yakın olduğu, nitel yöntemle yazılan yüksek lisans tezi bulunmadığı ve nitel yöntemin genellikle makalelerde tercih edilen bir yöntem olduğu görülmüştür.

Uygulama Süresi Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

Sosyal beceri eğitimine yönelik yapılan çalışmalar uygulama sürelerine göre incelenmiştir. Çalışmalarda hafta olarak verilen değerler oturum üzerinden değerlendirilmiş ve tüm değerler oturum başlığı altında toplanmıştır. Algı ya da tutum belirleme çalışmalarında herhangi bir uygulama olmadığından uygulama bulunmuyor başlığı altında belirtilmiştir.

Tablo 14. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Yapılmış Çalışmaların Uygulama Sürelerine Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Uygulama Süresi	Frekans	Yüzde
1	1 - 5 oturum	8	4.5
2	6 - 10 oturum	59	33
3	11 - 15 oturum	36	20.1
4	16 - 20 oturum	15	8.4
5	21 - 25 oturum	6	3.4
6	26 - 30 oturum	2	1.1
7	30 ve üzeri oturum	12	6.7
8	Belirtilmemiş	15	8.4
9	Becerilerde performans kadar	%80 sağlanan 1	0.6
10	Becerilerde performans kadar	%100 sağlanan 6	3.4
11	Uygulama yok	19	10.6

Tablo 14 incelendiğinde sosyal beceri eğitime yönelik yapılmış tüm çalışmalarda en çok 6 - 10 oturum kullanıldığı görülmektedir. 6 - 10 arası oturum uygulayan 59 çalışma, 11 - 15 oturum uygulayan 36 çalışma, 16 - 20 oturum uygulayan 15 çalışma, 30 ve üzeri çalışma uygulayan 12 çalışma, 1 - 5 oturum uygulayan 8 çalışma, 21 - 25 oturum uygulayan 6 çalışma, 26 - 30 oturum uygulayan 2 çalışma bulunmaktadır. 6 çalışmada hedeflenen becerilerde %100 performans gösterinceye kadar, 1 çalışmada da %80 performans gösterinceye kadar oturumlar sürdürülmüştür. 15 çalışmada oturum sayısı belirtilmezken, 19 çalışmada da uygulama bulunmamaktadır.

Tablo 15. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Uygulama Sürelerine Yönelik Frekans ve Yüzdeler

No	Uygulama Süresi	Frekans	Yüzde
1	1 – 5 oturum	1	1.3
2	6 – 10 oturum	38	48.1
3	11 – 15 oturum	9	11.4
4	16 – 20 oturum	4	5.1
5	21 – 25 oturum	1	1.3
6	26 – 30 oturum	1	1.3
7	30 ve üzeri oturum	5	6.3
8	Belirtilmemiş	6	7.6
9	Becerilerde %100 performans sağlanan kadar	5	6.3
10	Uygulama yok	9	11.4

Tablo 15. de yer alan sosyal beceri eğitime yönelik Türkiye’de yapılmış çalışmalar incelendiğinde tüm çalışmalarla paralellik göstererek en çok 6 – 10 oturum kullanılmıştır. Çalışmaların 38 tanesinde 6 – 10 oturum, 9 tanesinde 11 – 15 oturum, 5 tanesinde 30 ve üzeri oturum, 4 tanesinde 16 – 20 oturum, 1 tanesinde 1 – 5 oturum, 1 tanesinde 26 – 30 oturum uygulanmıştır. 5 çalışmada oturumlar hedeflenen becerilerde %100 performans gösterinceye kadar sürdürülmüştür. 6 çalışmada uygulama süreleri belirtilmezken, 9 çalışmada uygulama bulunmamaktadır.

Ölçme Aracı Değişkenine Göre Yapılan Doküman Analizine Ait Bulgular

2000 – 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitime yönelik yapılan çalışmalar ölçme aracına göre inceleniş ve sonuçlar tablo 16. ve 17.’de sunulmuştur. Çalışmalarda genellikle birden fazla ölçme aracı kullanılmış ancak ölçme araçları kategorileştirilerek incelenmiştir.

Tablo 16. Sosyal Beceri Eğitime Yönelik Yapılmış Çalışmaların Ölçme Aracına Yönelik Frekans ve Yüzdeleri

No	Ölçme Aracı	Frekans	Yüzde
1	Ölçek	115	31.8
2	Form	61	16.9
3	Anket	51	14.1
4	Test	29	8
5	Envanter	20	5.5
6	Kontrol Listesi	16	4.4
7	Görüşme	15	4.1
8	Gözlem	11	3
9	Kamera Kaydı	8	2.2
10	İndeks	5	1.4
11	Öz Değerlendirme	5	1.4
12	Günlük	3	0.8
13	Ses Kaydı	3	0.8
14	Log Kaydı	2	0.6
15	Alan Notları	2	0.6
16	Doküman	2	0.6
17	Öğrenci Notları	2	0.6
18	Sosyal Öyküler	1	0.3
19	Senaryo	1	0.3
20	Çalışma Yaprağı	1	0.3
21	Excel Tablosu	1	0.3
22	Ekran Kaydı	1	0.3
23	Kodlama Listesi	1	0.3
24	Literatür Taraması	1	0.3
25	İlerleme Notu	1	0.3
26	Tarayıcı (Screener)	1	0.3
27	Analiz Kaydı	1	0.3
28	Rapor	1	0.3
29	Metaanaliz Yönergesi	1	0.3

2000 - 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitime yönelik yapılan çalışmaların ölçme araçlarına yönelik bulgular incelendiğinde en çok ölçek kullanıldığı görülmektedir. Bu sırayı

form ve anket izlemektedir. Araştırmalarda sık rastlanan ölçekler; Sosyal Beceri Ölçeği, Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği, İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği, Sosyal Anksiyete Ölçeği, Davranış Değerlendirme Ölçeği, Utangaçlık Ölçeği, Öfke İfade Ölçeği, Kişilerarası İlişkileri Değerlendirme Ölçeği ve Sosyal Kaygı Ölçekleridir. Kullanılan başka ölçekler olmakla birlikte bunlar en sık rastlanan ölçek çeşitleridir. Kişisel Bilgi Formu veya Demografik Bilgi Formu en sık kullanılan form çeşididir. Yarı yapılandırılmış veya yapılandırılmış görüşme formları, gözlem formu gibi formlar da kullanılan diğer formlardandır. Sosyal Yeterlik Anketi, Anti sosyal Suçlu Davranış Anketi, Toplumsal Bütünleşme Anketi ve Arkadaşlık Anketi ise kullanılan anketlere örneklerdir.

Tablo 17. Sosyal Beceri Eğitimine Yönelik Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Ölçme Aracına Yönelik Frekans ve Yüzdeleri

No	Ölçme Aracı	Frekans	Yüzde
1	Ölçek	52	34.9
2	Form	46	30.9
3	Test	17	11.4
4	Envanter	6	4
5	Anket	4	2.7
6	Gözlem	4	2.7
7	Kontrol Listesi	3	2
8	Kamera kaydı	3	2
9	Günlük	3	2
10	Görüşme	2	1.3
11	Log kaydı	2	1.3
12	Öğrenci notları	2	1.3
13	Sosyal öyküler	1	0.7
14	Senaryo	1	0.7
15	Analiz kaydı	1	0.7
16	Çalışma yaprağı	1	0.7
17	Excel Tablosu	1	0.7

Türkiye’de yürütülen sosyal beceri eğitimi çalışmalarında da en çok ölçek ve form kullanıldığı görülmektedir. Bu sırayı test izlerken anket kullanımı Türkiye’de uygulanan çalışmalarda daha az tercih edilmiştir. Türkiye’de uygulanan ölçekler arasında da en çok rastlanan Sosyal Beceri Ölçeği ve Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği olmuştur. Saldırganlık Ölçeği, Öfke İfade Tarzı Ölçeği, İletişim Ölçeği ve Davranış Derecelendirme Ölçeği de kullanılan diğer ölçek örneklerindedir. Kişisel Bilgi Formu veya Demografik Form en çok kullanılan form çeşididir. Torrence Yaratıcı Düşünme Testi, Denver II Gelişimsel Tarama Testi, Wally Duygular Testi ve Sosyal Beceri Öğretimi Testi de kullanılan test çeşitlerindedir. Kullanılan diğer ölçekler frekans ve yüzdelerle Tablo 17.’de sunulmuştur.

SONUÇLAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde 2000 – 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitime yönelik yapılmış çalışmalar incelendiği elde edilen bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılmıştır. Belirlenen araştırma soruları çerçevesinde analizler yapılmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

2000 – 2022 yılları arasında sosyal beceri eğitimi alanındaki çalışmalar amaçlarına göre incelenmiş ve bu araştırmalar da pek çok amaç bulduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmalar en çok program geliştirmek ya da geliştirilen bir programı uygulamak ve program işlerliğini ve etkinliğini araştırmak amacıyla yürütülmüştür. İnsan sosyal bir varlıktır ve toplumdaki insanlarla iletişim kurmak için sosyal becerilere ihtiyacı vardır. Sosyal becerilerin de sosyal beceri eğitimleri sayesinde öğrenilmesi mümkündür (Vukovic, 2021). Bu çalışmalarda en sık görülen diğer bir amaçlar ise; sosyal beceri eğitiminin otizm spektrum bozukluğu ve gelişimsel yetersizliği olan bireylerin sosyal becerileri üzerindeki etkisini belirlemek, sosyal beceri eğitiminin sosyal beceriler üzerindeki etkisini incelemek ve sosyal beceri eğitiminin saldırganlık, öfke yönetimi, iletişim becerileri, uyum ve atılganlık, kişiler arası ilişkiler ve benlik saygısı üzerindeki etkisini belirlemek ve aile katılımlı sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri üzerindeki etkisini incelemek ve etkinliğini belirlemektir. Aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocukların sosyal beceri edinimi performansı üzerinde daha etkili olduğu birçok araştırmacı tarafından belirtildiği için bu amaçlarda çalışma yapılması da ilgili literatürle uyumaktadır (Ekinci Vural, 2006; Göktaş, 2015). Ayrıca otizm spektrum bozukluğu olan kişilerin sosyal becerilerde problemler yaşadığı artık yaygın bilinen bir durumdur. Bu kişilerin sosyal becerilerini geliştirmek amacıyla programlar uygulanması da ilgili literatürle uyum sağlamaktadır.

Sosyal beceri eğitime yönelik yapılan çalışmaların en çok yapıldığı ülkelere bakıldığında en fazla Türkiye ve Amerika'da çalışmaların yürütüldüğü görülmektedir. Çalışmaların İngilizce ve Türkçe dilinde taranması bunun ana sebepleri arasındadır. Toplamda 24 ülkede bu konuda çalışma yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'deki çalışmalar incelendiğinde ise en çok Türkiye'nin üç büyük ili olan İstanbul, Ankara ve İzmir'de çalışma yürütüldüğü görülmektedir. Toplamda 26 ilde bu konuda çalışma yürütülmüştür. Çalışmaların genellikle batı illerde yoğunlaştığı ve büyükşehirlerde yürütüldüğü göze çarpmaktadır. Bu illerde öğrenci sayısının fazla olması, büyükşehirlerde üniversite sayısının fazla olması gibi sebeplerden çalışmaların bu illerde yoğunlaşmış olduğu tahmin edilmektedir.

Yayın yılına ait incelemelere bakıldığında en çok 2019 yılında çalışma yapıldığı bu sırayı 2017, 2016 ve 2018'in izlediği görülmektedir. Genel olarak çalışmaların yıllara göre artış gösterdiği görülmektedir. Bu durumda da yıllar içinde bu konudaki merakın ve ihtiyacın arttığı, gelişen ve sosyalleşen dünyada sosyal becerilere olan önemin artması araştırmacıları bu konularda araştırma yapmaya tetiklediği söylenebilir. Son 10 yıl içerisinde bilişsel beceriler dışındaki becerilerin de öneminin anlaşılmasıyla bu konu da çalışmaların artış gösterdiği söylenebilir (Kyllonen, 2012). Son yıllarda 21. yy becerileri olarak bilinen iletişim, işbirliği, yaşam ve kariyer becerileri gibi becerilerin bilişsel beceriler kadar önem kazandığı ve okul sisteminin kişileri bu konularda da yetiştirmesi gerektiği ve iş hayatındaki ve sosyal hayattaki başarının bu şekilde geleceği ifade edilmektedir (Yalçın, 2018). Bu becerilere bakıldığında bunların temelinde sosyal becerilerin yattığı görülmektedir. Bu da araştırmalardaki artışı açıklamaktadır. 2019 – 2022 yılları arasında araştırma sayılarında düşüş yaşandığı sonuçlardan açıkça görülmektedir. Bu durumun sebebi olarak ülkemizin ve dünyanın 2019 yılından bu yana yaşadığı pandeminin etkisi olduğu düşünülmektedir. Tüm dünyada ve ülkemizde eğitimin bir süre sekteye uğraması akademik hayatı da etkilemiştir. Ayrıca çalışmaların türüne bakıldığında 179 çalışmanın 118'inin makale, 32'sinin doktora tezi ve 29'unun yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. Bu konuda daha çok makale yayını yapıldığı görülmektedir. Türkiye'de yapılan çalışmalara bakıldığında ise 29 tanesinin makale, 27

tanesinin yüksek lisans tezi ve 23 tanesinin doktora tezidir. Türkiye’de yapılan çalışmaların sayısı birbirine çok yakındır.

Sosyal beceri eğitimine yönelik uygulanan çalışmalarda nicel yöntemin daha sık kullanıldığı söylenebilir. 179 çalışmanın 144 tanesi nicel, 15’i nitel ve 15’i karma yöntemle yürütülmüştür. Türkiye’de yürütülen çalışmalar incelendiğinde ise 63 nicel, 7 karma ve 6 nitel çalışma bulunmaktadır. Bu konu her iki yöntemle çalışmaya uygun olsa da araştırmacılar tarafından daha çok nicel yöntemin tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca araştırmacıların çoğunlukla deneysel desen kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür. Deneysel desen nicel araştırmalarda kullanılan bir desen olduğundan daha çok deneysel desenin karşımıza çıkması beklenen bir durumdur. Deneysel desende özellikleri birbirine denk iki gruptan biri bağımsız değişkene maruz bırakılırken biri maruz bırakılmaz. Deney sonunda iki grubun davranışları arasındaki farklılıklara bakılarak bağımsız değişkenin davranış üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılır (Bingöl Üniversitesi Sosyolojide, b.t.). Çalışmalar genellikle bir program geliştirip programın işlerliğini belirlemek ya da bir eğitimin belli tutum, davranışlar ya da beceriler üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapıldığından deneysel desene çalışmaya daha uygun çalışmalardır.

Türkiye’de yürütülen çalışmalar incelendiğinde 79 çalışmanın 71 tanesi Türkçe 8 tanesi İngilizce yazılmıştır. İngilizce yazılan çalışmalar 2009 yılı ve sonrasına aittir. Uluslararası yayınların takibi ve uluslararası yayınların yapılabilmesi için daha fazla İngilizce yayın yapılması gerekmektedir. Çapraz tablo analizlerine bakıldığında ise İngilizce yapılan çalışmaların 5 tanesi makale, 1 tanesi doktora tezi, 2 tanesi de yüksek lisans tezidir. İngilizce dili daha çok makaleler de tercih edilmektedir.

Sosyal beceri eğitimi alanındaki çalışmaların genellikle tipik gelişim gösteren bireyler ve bunu takiben otizm spektrum bozukluğu ve zihinsel engeli olan bireylerle uygulandığı görülmektedir. Sosyal becerilerin öğrenilmiş davranışlar olması sebebiyle sosyal becerilerde eksiklik yaşayan bireylere öğretilbileceği kabul edilir (Güneri, b.t.). Sosyal etkileşim ve sosyal iletişim becerilerini geliştirmede sosyal beceri eğitimlerinin etkili olması beklenmektedir. Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin sosyal iletişimde problemler yaşadığı bilindiğinden bu bireylerle oldukça fazla çalışma yapıldığı görülmektedir. Çalışmalar örneklem büyüklüğüne göre incelendiğinde tek denekli çalışmaların hepsinin otizm spektrum bozukluğu olan bireylere gerçekleştirildiği, az denek sayısı olan çalışmaların genellikle herhangi bir gelişimsel bozukluğu ya da yetersizliği olan bireylerle yürütüldüğü görülmüştür. Tipik gelişim gösteren bireylerle daha büyük örneklem sayıları ile çalışıldığı görülmektedir.

Bu konuyla ilgili en çok okul öncesi dönemde çalışıldığı görülmektedir. Okul öncesi dönem sosyal gelişim açısından oldukça önemli bir dönemdir. Sosyal gelişimin sağlanması için de sosyal beceri geliştirme oldukça önemli bir etkidir. Erken çocukluk döneminde kazanılan davranışların büyük bir kısmının yetişkinlikteki davranış, tavır ve alışkanlıkları belirlemede oldukça etkili olmaktadır (Oktay, 2004). Sosyal beceri eğitiminin akademik başarıyı etkilediği de bilinmektedir. Samancı ve Diş (2014)’in öğretmen görüşlerine göre çalıştıkları araştırmalarında öğretmenlerin sosyal becerileri zayıf olan ilkökul öğrencilerinin akademik başarılarının da düşük olduğunu belirttiklerini dile getirmişlerdir. Çocukluk dönemi öğrenmelerinin daha kalıcı olduğu ve sosyal beceri eğitiminin olumlu etkileri düşünüldüğünde sosyal beceri eğitiminin okul öncesi dönemde yapılması önemlidir (Samancı ve Uçan, 2017). Araştırmadan çıkan sonuç da alan yazını destekler niteliktedir.

Yapılan çalışmaların uygulama sürelerine baktığımızda daha çok 6 – 10 arası oturumun tercih edildiği görülmektedir. 11 – 15 arası oturum bu sırayı takip etmektedir. Sosyal becerilerde %100 ve %80 performans sağlanana kadar uygulanan oturumlar otizm spektrum bozukluğu ve zihinsel engeli olan kişilerle gerçekleştirilmiştir. 1 – 5 arası oturum uygulamalarının da

çoğunluğu otizm spektrum bozukluğu, zihinsel engeli, şizofreni tanısı ya da koklear implantı olan bireylerle uygulanmıştır.

Yürütülen çalışmalarda en çok ölçek kullanıldığı görülmektedir. Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği ve Sosyal Beceri Ölçeği en çok kullanılan ölçeklerdendir. Kullanılan diğer ölçme araçları ise anket, form, test, görüşme, gözlem, kontrol listesi ve envanterdir. Az sayıda kullanılsalar da log kaydı, günlük, öğrenci notları, kamera ve ses kaydı da kullanılan ölçme araçlarındandır. Daha çok nicel çalışma yürütülmesi sebebiyle ölçek, form, test, anket gibi ölçme araçlarının kullanımına rastlandığı düşünülmektedir. Nitel araştırma yönteminin daha az kullanılması sebebiyle görüşme, video ve ses kaydı, gözlem gibi araçlara da daha az rastlandığı varsayılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkök, F. (2006). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi – Öğretmen El Kitabı*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Arastaman, G., Fidan, İ. Ö., & Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75.
- Bacanlı, H. (2020). *Sosyal Beceri Eğitimi* (9. Baskı). Pegem Akademi: Ankara.
- Bingöl Üniversitesi Sosyolojide Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemleri (t.y.). 25.09.21 tarihinde <https://www.bingol.edu.tr/media/204988/sayt-bolum8-Sosyolojide-Nicel-ve-Nitel-Arastirma-Yontemleri.pdf> sitesinden erişilmiştir.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (3.Baskı). Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi Yayınları.
- Çubukçu, Z. ve Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bilig*, (37), 155-174.
- Dodge, K. A., Pettit, G. S., McClaskey, C. L., Brown, M. M., & Gottman, J. M. (1986). Social competence in children. *Monographs of the society for research in child development*, i-85.
- Ekinci Vural, D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Gander, M. J. & Gardiner, H. W. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi* (7. Baskı). Ankara: İmge.
- Göktaş, İ. (2015). *Aile katılımı ve sosyal beceri eğitimi programlarının tek başına ve birlikte 4 - 5 yaş çocuklarının sosyal becerileri ve anne - çocuk ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Güneri, E. (b.t.). *Sosyal Beceri Eğitimi*. <https://mavimarti.net/sosyal-beceri-egitimi/>
- Karataş, Z. (2020). Sosyal Beceriye Giriş. M. Engin Deniz ve Ali Eryılmaz (Editörler), *Sosyal Beceri Eğitimi* (ss. 2 – 27) içinde. Pegem Akademi.
- Köksal, O., Dilci, T. & Koç, M. (2013). Çocuklarda görülen sosyal problemlerin akademik başarıya etkisi üzerine öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies – International Periodical for The Languages Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (8), 873 – 883.
- Kyllonen, P. C. (2012). *Measurement of 21st century skills within the common core state standards*. Paper presented at the Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments, May 7-8.
- Munley, P. H. (1975). Erik Erikson's theory of psychosocial development and vocational behavior. *Journal of Counseling Psychology*, 22(4), 314.
- Nur, İ. ve Kale, M. (2020). Sosyal Gelişim Kuramları. Durmuş Aslan (Ed), *Erken Çocuklukta Sosyal Beceri Eğitimi* (ss. 63 – 100). Pegem Akademi.
- Oktay, A., (2004). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Orville, G., Brim, Jr., ve Stanton, W. (1966). *Socialization after Childhood: Two Essays*. John Willey and Sons, New York.
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T. & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589
- Sağlık, G. N. (2021). Psikanalitik kuram ve sosyal hizmet. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 435-455.
- Samancı, O. ve Diş, O. (2014). Sosyal Becerileri Zayıf Olan İlkokul Öğrencilerinin Tutum ve Davranışlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (2), 573 – 590.

- Samancı, O., & Uçan, Z. (2017). Çocuklarda sosyal beceri eğitimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (1), 281 – 288.
- Tavallaei, M., & Talib, M. A. (2010). A general perspective on role of theory in qualitative research. *Journal of International Social Research*, 3(11).
- Toloie-Eshlaghy, A., Chitsaz, S., Karimian, L., & Charkhchi, R. (2011). A classification of qualitative research methods. *Research Journal of International Studies*, 20(20), 106-123.
- Tuncer, M. ve Aslan, D. (2020). Sosyal Beceri ile İlgili Kavramlar. Durmuş Aslan (Ed), *Erken Çocuklukta Sosyal Beceri Eğitimi* (ss. 63 – 100) içinde. Pegem Akademi.
- Uysal, A. ve Kaya Balkan, İ. (2015). Sosyal beceri eğitimi alan ve almayan okul öncesi çocukların, sosyal beceri ve benlik kavrama düzeyleri açısından karşılaştırılması. *Psikoloji Çalışmaları*, 35 (1), 27 – 56.
- Uz Baş, A. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Okuyan Öğrencilerin Sosyal Becerileri ve Okul Uyumu ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Uzun, H. (2020). Sosyal Beceri Eğitimi. Durmuş Aslan (Ed.), *Erken çocuklukta sosyal beceri eğitimi*. (ss. 247 – 271) içinde. Pegem Akademi.
- Vukovic, M. (2021). Survival camps in nature as a form of social skills training. *Journal of Elementary Educaion*, 14, 129 – 151.
- Waters, E. & Cummings, E. M. (2000). A secure base from which to explore close relationships. *Child Development*, 71(1), 164 – 172. Doi:10.1111/1467-8624.00130
- Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(1), 183-201.
- Yılar, M. B. ve Şimşek, U. (2016). Sosyal bilgiler dersinde farklı işbirlikli öğrenme uygulamalarının sosyal beceriler üzerindeki etkileri. *Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 835 – 854.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

The Review of the Studies on Social Skills Education¹

Hatice Damla GÜR DÖRTOK²

Mehmet BAŞARAN³

Cited:

Gür Dörtok, H. D. & Başaran, M. (2022). The review of the studies on social skills education. *Journal of Interdisciplinary Educational Research*, 6(13), 328-352, DOI: 10.57135/jier.1150523

Abstract

The study examines social skills education research performed between 2000–2022. For this purpose, articles, master's and doctoral theses on that issue were examined. What is that seventy-granny studies were examined from National Thesis Center, Google Scholar, Science Direct, and Proquest databases. Among these studies, those performed in Turkey also examined themselves. The studies were handled with sub-problems of purpose, place, publication year, method, design, publication language, population, sample size, grade, type, duration of application, and measurement tools. This research was carried out with the document analysis method, one of the qualitative research models. The data obtained with this method were analyzed with the descriptive analysis method. Data from 179 studies were collected in an excel sheet, described and explained, and obtained results. As a result of the study, it is that studies were carried out chiefly for developing a program; the most common methods were quantitative ones, the most preferred designs were experimental ones, typically, developmental individuals were preferred for the studies, and most of the studies were intensified on the last years, studies were mainly conducted on the preschool level, and most articles were published on that issue _ In addition, it was we agreed that most of the studies were carried out in Turkey applied in the three big cities of Turkey.

Keywords: Social skills education, social skills teaching, social skills, literature review.

INTRODUCTION

As social beings, human beings must constantly communicate with their environment to meet their needs in the world they were born. The individual begins to socialize in the family environment he was born into. With these skills gained in the family environment, he interacts with the society he was born into and adopts it by learning the culture, values, and language of this society. It contributes to socialization by allowing the practicing of these initial skills gained in the family in society. Social development is crucial for the individual to meet his needs and survive. Social development has been a subject of curiosity throughout history and has been tried to be explained by different theories by many researchers. According to Freud, the founder of the psychoanalytic theory, it is difficult for a person's innate impulses to be accepted by society. Therefore the person experiences internal conflicts, and these behaviors are restrained by society (Sağlık, 2021). According to this theory, the influence of the social environment on social behavior is relatively high. Another theory that tries to explain social development is attachment theory. This theory, put forward by Bowlby, is based on the relationship between infants and their primary caregivers. According to Bowlby, the child's attachment to his primary caregiver forms the basis of his future social relations (Karataş, 2020). The bond between the child and the caregiver allows him to explore his social

¹ This study was created by making use of the thesis named "Social skills training: Document analysis", which was carried out by the first author under the supervision of the second author.

² Teacher, Ministry of National Education, Gaziantep-Turkey, damlaa.gur@gmail.com, orcid.org/0000-0002-2997-2685

³ Asst. Prof. Dr., Gaziantep University Faculty of Education, Curriculum and Instruction, Gaziantep-Turkey, mehmetbasaran@outlook.com, orcid.org/0000-0003-1871-520X

environment safely. If the child has a secure relationship and a primary caregiver that he can reach when he needs it, he will make his discoveries safer, and it will be easier to establish social relationships (Waters and Cummings, 2000). Erik Erikson's social development theory, it has suggested that individuals develop through their relationships with others (Özdemir et al., 2012). According to the social development theory, the development consists of 8 developmental stages that continue throughout life.

Each period contains crises and social problems that must be resolved (Munley, 1975). The individual is successful to the extent that he can solve these crises. When we look at Bronfenbrenner's ecological theory, social behavior occurs in different contexts. While the individual is affected by the systems he is in, he also affects these systems. In other words, there is a dynamic process (Karataş, 2020). According to Bandura, the pioneer of social learning theory, observation, imitation, and modeling are essential in learning human behavior (Nur and Kale, 2020). A person needs socialization for behavioral acquisition. It is seen that social development, which has been tried to be explained with different theories by many researchers throughout history, is as essential for the development of the individual as other development areas such as language development, cognitive development, and motor development. When we look at the definition of social development, Köksal et al. (2013) defined it as an *"acquired behavioral ability that conforms to social expectations."* As it can be understood from the definition, a person needs to establish social relations to survive. The development of social skills is the basis of establishing healthy social relations. The social environment in which the individual encounters alone is usually the school. Children can experience the social skills they have gained in family life by carrying them to the school environment. Although the development of social skills continues throughout life, the period when they have an incredible pace is the early childhood years. In addition, it is known that the social behaviors gained in this period shape individual's future personality, manner, and beliefs for adulthood (Oktay, 2004). From this point of view, we can say that the skills gained in this period will contribute to the healthy relations of people in society and the lifelong socialization process.

Gander and Gardiner (2010), socialization is a process in which children become functional parts of their society and gain its values, culture, and accepted behaviors. According to Orville, Brimm, and Stanton (1966), socialization is how a person evolves into a well-functioning member of society. When we look at the definitions of socialization, it is seen that socialization is the prerequisite for a person to be a valuable individual in society. Socialization can be gained through interaction with society. People will gain the appropriate roles by interacting with society. Emerging socialization is only possible with the development of social skills. The individual is constantly communicating with his social environment to continue his daily life properly. People who have not developed social skills have problems with socialization. These problems often return to them as failures. According to Samancı and Uçan (2017), children with social skills deficiencies have fewer options to solve their problems than children without social skills. Children who are accepted by their social environment develop self-confidence. Therefore, this situation contributes also to their academic success. Acquiring social skills positively affects school success, social relations, and adaptation difficulties (Akkök, 2006). Social skills development will positively affect children's socialization, and socialized children will gain self-confidence and stand out in many areas. This will contribute to academic success.

Before mentioning the concept of social skills, it is helpful to explain the concept of social competence. Although these two concepts are not the same, they are pretty confused and are used interchangeably from time to time. According to Bacanlı (2020), social competence is a broader concept, including social skills. According to Mc Fall, social competence is the general evaluation of general performance according to its suitability and quality while fulfilling specific responsibilities (Bacanlı, 2020). White (1959, p.297) defines social competence as *"the*

ability of the organism to communicate effectively with its environment" (as cited in Dodge et al., 1986). Social competence is a concept that encompasses the social, emotional, and cognitive knowledge and skills an individual needs to establish effective communication with one another and achieve specific goals. Social competence is essential and starts from early childhood, extends to the individual's school life, and then affects adulthood. Raising socially competent individuals is one of the goals of the education system. The development of social competence is possible with the development of some social skills (Tuncer & Aslan, 2020). Socially competent people are those who achieve a sense of success in life. Individuals who have not developed social competence are likely to have problems adapting to society.

When we look at social skills, Karataş (2020) has defined them as a set of competencies that help the individual to agree and adapt to the environments he enters, enable him to initiate and maintain positive social relations, and effectively cope with large social environments. These skills enable the individual to receive positive reactions from his/her social environment and facilitate his/her adaptation to society. People with low social skills in daily life have problems adapting to society. Interpersonal relationships are critical in society. People are in constant contact with each other in social life. People with low social skills have problems maintaining these relationships. Matson and Ollendick (1988) stated that children with low social skills are not popular with their peers, they fight more often with their friends, and they do not have good relations with their teachers.

On the contrary, they stated that children with high social skills adapt quickly to their environment and do not resort to aggressive behaviors in incompatibility and conflict (as cited in Uysal & Balkan, 2015). People with high social skills are generally loved by their friends and can make new friendships easily, are willing to participate in social activities, have high self-confidence, can be included in a group more quickly with their peers, and can easily make social decisions. However, individuals who cannot acquire these social skills in the early years experience difficulties in interpersonal relationships, emotional areas, school, and professional life (Yılar & Şimşek, 2016). Acquiring social skills in children at an early age has positive effects throughout life. A study observed a positive effect between children's social skills, school adjustment, and academic achievement. In other words, children with high social skills are more adaptable to school and academically successful (Uz - Baş, 2003). Considering such positive effects, the necessity of developing and implementing social skills training programs emerges. The developed social skills training programs aim to develop the social skills that are lacking in the individual and which are expected to be developed (Uzun, 2020).

In light of all explained literature, the importance of social skills in human life and society is undeniable. Such an important concept for human life has also become a crucial subject of education and training activities. Studies on social skills education, which is of great importance in education and training activities, constitute the problem of the research. It is aimed to gain a general perspective on the studies on social skills education. The problem statement of the research is to give an overview of the studies on social skills education between 2000 and 2022. The sub-problems of the study consist of the purpose of the studies conducted between 2000 and 2022 on social skills education, place, publication year, method, design, publication language, applied population, sample size, level, type, duration of application, and measurement tools.

Developing social skills is one of the prerequisites for an individual to adapt to society and be a functional part of society. As a socialized person, an individual who has developed social skills can achieve a balance between his/her expectations and society's expectations (Çubukçu & Gültekin, 2006). The situation ensures that the individual adapts to society and becomes successful and happy. Since the acquisition of social skills at an early year affects the person's future life, social skills training has become essential. Individuals' lack of social skills in society

revealed the need to prepare programs for social skills training (Uzun, 2020). Because people do not know appropriate behaviors, they cannot apply them and need social skills training. When we look at the literature in Turkey, it is seen that many studies have been carried out on social skills education in recent years. However, no research has been found on this subject using the document analysis method. This study is crucial as it is a first in this regard. This study is vital in terms of addressing all the studies on social skills training between 2000 and 2022.

METHOD

Model of the Research

This study was carried out using the qualitative research method. Qualitative research can be defined as “*research in which qualitative data collection methods such as observation, interview, and document analysis are used, and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a natural environment realistically and holistically*” (Yıldırım & Şimşek, 2018, p.41). The main objectives of qualitative research are to develop a general understanding of how the world works and perceive the researched phenomena on their social basis and from the participant’s perspective (Tavallaei & Talib, 2010, Toloie – Eshlaghy, 2011). In this study, the document analysis method, one of the qualitative research designs, is used. The document analysis method is a method based on the examination of written materials written on that subject. It is known that this method helps to reach the appropriate sources for the study and to identify helpful information thanks to the data obtained (Çepni, 2007).

Data Sources

Articles, master’s theses, and doctoral theses were written on social skills education in Turkey and abroad between 2000 and 2022 are used in the study. Studies were reached from 4 databases: the Thesis Center of the Council of Higher Education (YÖKTEZ), Proquest, Science Direct, and Google Academic. While searching, the keywords social skills education and social skills training was used for Turkish searches, and social skills education and social skills training was used for English searches. Social skills education and social skills training keywords were used for searching. One hundred seventy-nine studies obtained by searching with these keywords were arranged in an Excel file and examined. In the created Excel file, 179 studies were classified according to the language of the study, the name of the study, the type of the study population, the country/place of the study, the method, the sample size, the year of publication, the data collection tool, the design of the study, the level of the study conducted, the type of the study and the duration of the study. Cross-table analyzes were made between the variables using the IBM SPSS 25 program.

Analysis of Data and Validity Reliability

In this study, the data were analyzed with the descriptive analysis technique. In this approach, data is interpreted according to predetermined themes. The purpose of this technique; is the presentation the findings obtained at the end of the research in an organized and interpreted way (Yıldırım & Şimşek, 2018). In the study, an Excel file was prepared based on the research questions, and a conceptual framework was formed from the titles of the research questions whose answers were sought. Among the data collected in the Excel file, those in the same column were arranged by writing similarly, and the abandoned data were eliminated. The data are presented in a table form clearly and understandably. The findings are explained under the tables, which are explained in the discussion section, and supported by other studies.

Because subjectivity is slightly higher in qualitative research, it is sometimes criticized for its validity and reliability (Arastaman et al., 2018). However, some precautions can be taken in this regard. Precautions were tried to be taken in this study. Precautions that can be taken to ensure reliability are to present the collected data directly with a descriptive approach, to

include more than one researcher in the research, to confirm the data obtained through observation through interviews, to use another researcher in the analysis of the data, and to use a conceptual framework defined in detail (as cited in Yildirim and Simsek, 2018). In this study, the data were presented descriptively, and a conceptual framework defined in detail beforehand was used. By searching the studies conducted between 2000 and 2022, the data were collected elaborately under the title of the aim of the research, the level of the research, the place of the research, the year of the research, the method applied in the research, the research design, the language of the publication, the type of population, the number of samples, the type of the studies, the number of sessions applied and the measurement tool. The part of how the results were obtained is explained in detail in the findings section. The results reflect reality. The results are consistent with the research questions and related theories. Taking all these precautions positively affects the validity of the research. The results are free from biases, and the raw data used in the research are kept in an Excel file. Data analyzes were carried out according to the conceptual framework that was previously framed in order to collect the data. With all these practices, measures have been taken for validity and reliability.

RESULTS

In this section, document analyzes of social skills training studies conducted between 2000 and 2022 are made. The findings are presented in terms of purpose, level, place, year, method, design, publication language, population type, number of samples, type of studies, number of sessions applied, and measurement tool. In addition, cross-table analyzes were made to see the relationships between the publication year and publication type, publication year and research method, publication type and research method, publication type and publication language, population type and sample size, and publication language and publication year of the studies.

Findings of Document Analysis Based on Purpose Variable

A total of 179 studies in English and Turkish were found in the search conducted between 2000 and 2022 on social skills training. When all the studies reached were examined according to their purpose, they were gathered under 38 different objectives. Thirty-seven studies are about order to develop a program or to implement a developed program and to investigate the feasibility and effectiveness of the program; 19 studies were conducted to examine the effect of social skills training applied to individuals with autism spectrum disorder, giftedness, schizophrenia, ADHD or any special needs on various variables. Sixteen studies were conducted in order to determine the effect of social skills training on social skills, 15 studies were conducted to determine the effect of social skills training on aggression, bullying, anger management, communication skills, adaptability and assertiveness, interpersonal relations, and self-esteem. 11 studies were conducted in order to examine and determine the effectiveness of social skills training with parental involvement, seven studies is about to examine documents in terms of various variables for social skills training, six studies is related to determine the effects of on the treatment of schizophrenia, social anxiety, depression, etc. Six studies were conducted to compare the effectiveness of two different social skills training programs. It is seen that most of the studies are carried out for these purposes.

When 79 studies on this subject in Turkey are examined within themselves, it is seen that the objectives are grouped under 25 headings. Twelve of the studies carried out in Turkey were conducted to develop a program or implement a developed program and to investigate the feasibility and effectiveness of the program. In parallel with the other findings, it is seen that most of the studies are carried out for this purpose. Ten studies examined the effect of social skills training applied with individuals with autism spectrum disorder, giftedness, schizophrenia, attention deficit, hyperactivity disorder, or any special needs on various variables; ten studies are about to determine the effects of social skills training on aggression, bullying, anger management, communication skills, adaptation, and assertiveness,

interpersonal relationships, and self-esteem. Eight studies were conducted to determine the effects of social skills training on social skills, and five studies were about to determine the effect of social skills training on social anxiety, coping strategies, and shyness. Five studies are conducted to determine the effectiveness of social skills training with family participation in social skills. It has been observed that these are the most common objectives in Turkey.

Findings of Document Analysis Based on Location Variable

Studies on social skills training between 2000 and 2022 were examined according to the places where they were conducted, and the studies carried out in Turkey were presented on a regional basis. In 2 of the 179 studies reached, the country in which they were conducted was not specified. 79 of the 177 studies were conducted in Turkey. It is seen that the majority of the studies were carried out in Turkey. The United States of America follows it with 39 studies. It can be said that among the reasons why most of the studies are in Turkey and the USA, the search is in Turkish and English languages, and there are only studies from Turkey in YÖKTEZ, which is one of the databases used. Figure 1 presents the column chart of the countries where the studies were carried out.

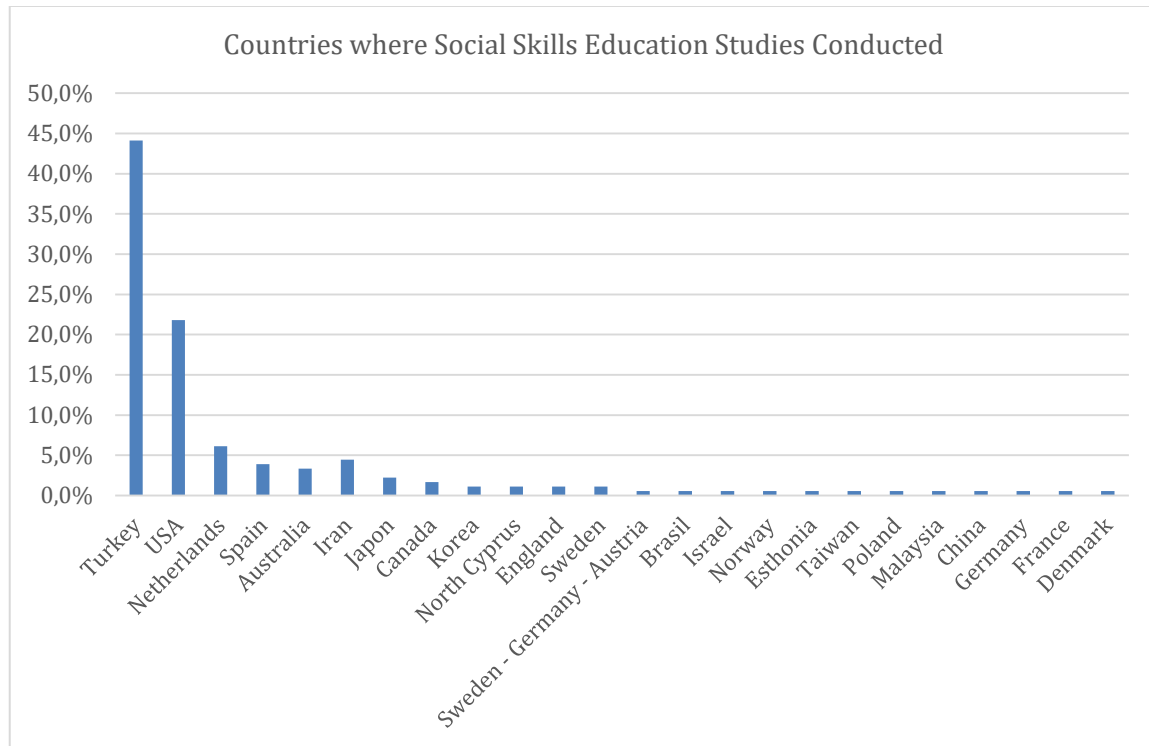

Figure 1 . The Percentage of Countries Where Studies on Social Skills Education were Conducted

When the studies conducted in Turkey were examined, the provinces where they were conducted were not specified in 10 of the 79 studies. Most of studies were carried out in Istanbul, Ankara, and Izmir provinces. This shows us that the studies are mainly carried out in big cities. One of the studies was applied in both Istanbul and Bolu provinces. The distribution of the studies according to the provinces is shown in Figure 2.

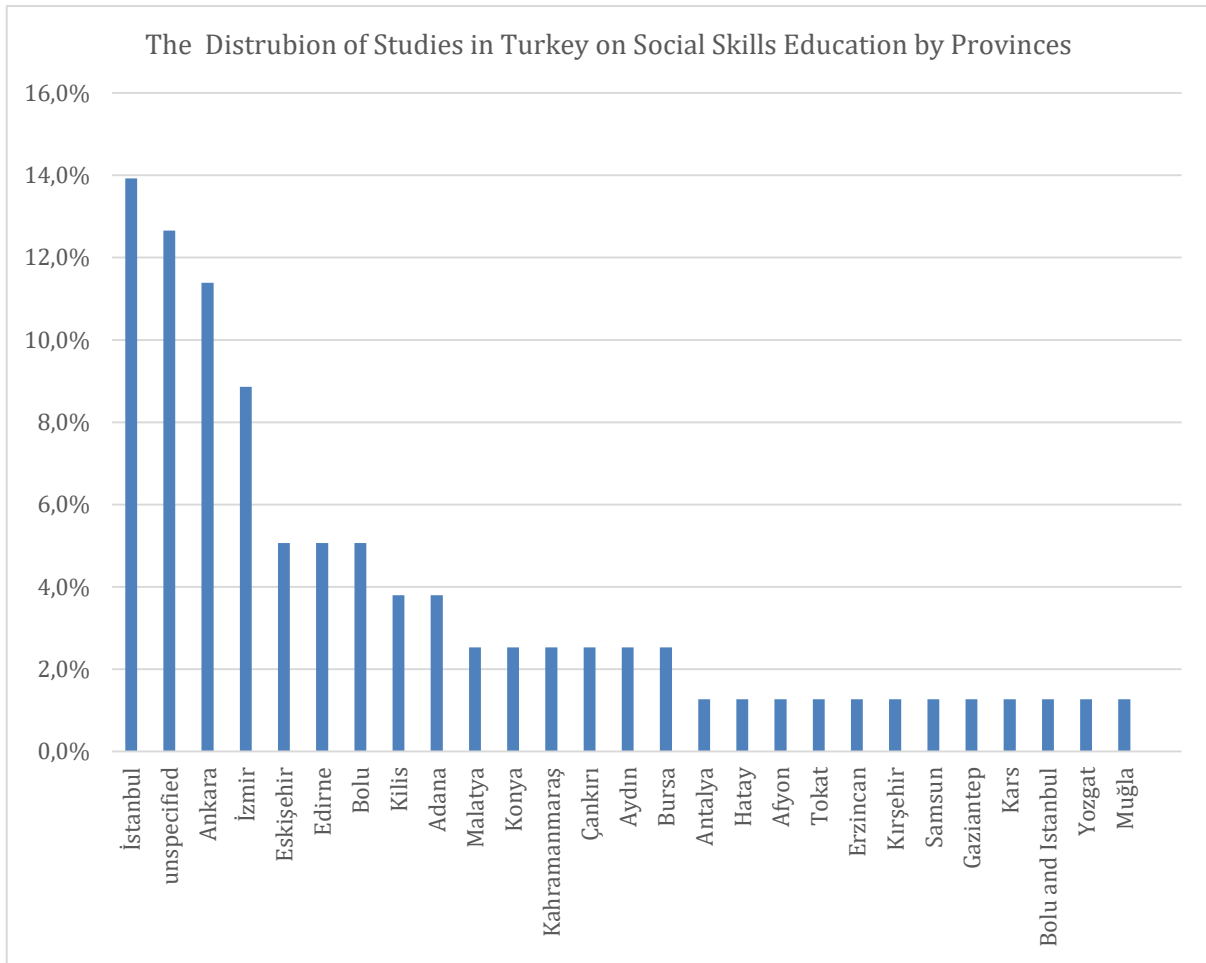

Figure 2. The Percentages of Studies Conducted in Turkey on Social Skills Education by Provinces

Findings of Document Analysis Based on Year Variable

When the studies conducted between 2000 and 2022 on social skills training are examined, it is seen that most of the studies were conducted in 2019. Although a general increase is seen after 2000, there have been ups and downs from time to time. The column chart in Figure 3 shows the increase and decrease over the years. It is striking that the studies are primarily concentrated in 2009 and after. Looking at the results of the cross-table analyzes, it is seen that more articles were published on this subject, and at least 1 article was published every year, except for 2001. The most publications were made in 2019, and this year, 12 articles, four master's theses, and six doctoral theses were published, and it was concluded that the peak was reached in all three types in 2019.

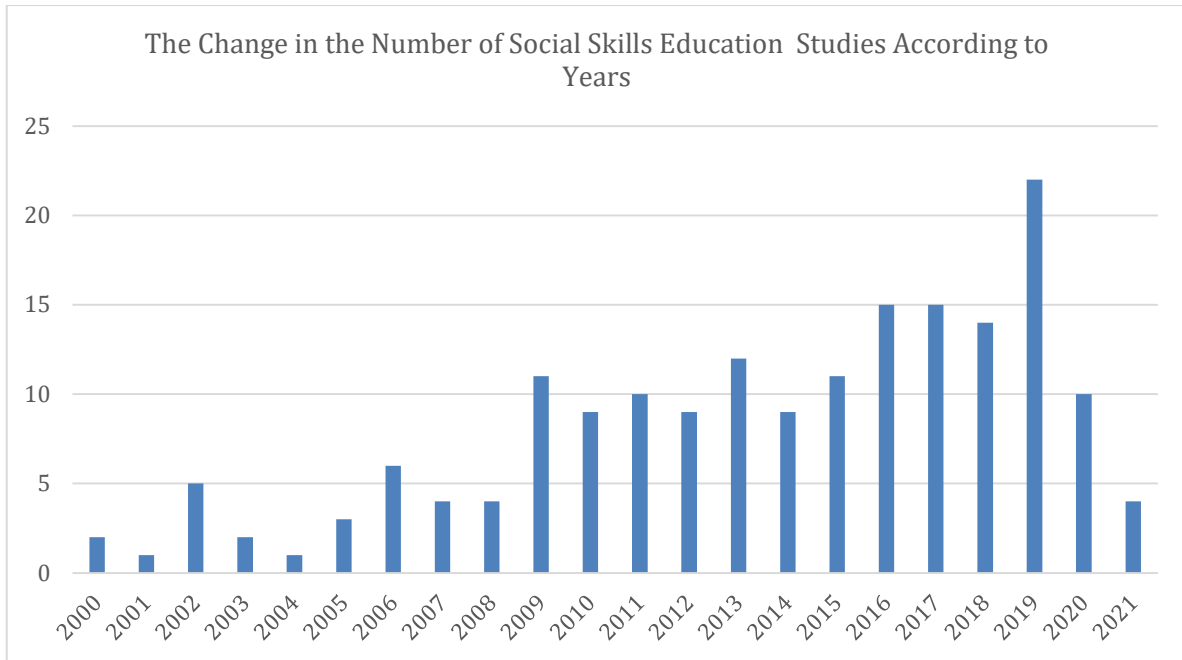

Figure 3. The Number Chart of Studies on Social Skills Education by Years

When the studies conducted in Turkey are analyzed according to the year variable, it is seen that more studies have been intensified in recent years. Most studies were conducted in 2016 10 out of the whole studies were in Turkey. 2019 followed by 2016 with nine studies. The change in the number of studies in Turkey is shown in Figure 4. The connection between the publication year and the publication language of the studies conducted in Turkey was analyzed by cross-tab analysis. It is seen that the studies are written in English on social skills education in Turkey mainly belong to recent years. The first study in English was published in 2009. In 2019, 4 studies on this subject were published in English. It is thought that there has been a decrease in the number of studies published in English in connection with the decrease in the number of studies conducted after 2019.

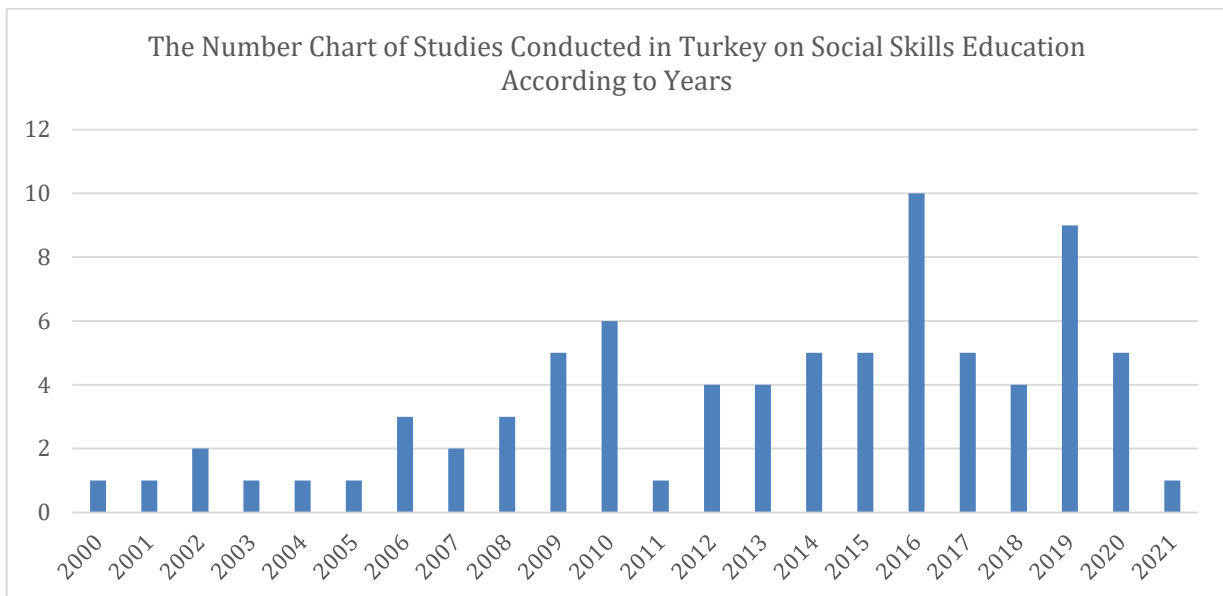

Figure 4. The Number Chart of Studies Conducted in Turkey on Social Skills Education by Years

Findings of Document Analysis Based on Method Variable

When the studies on social skills education are examined according to the research method, it is seen in Table 1. that more quantitative research is carried out on this subject. Although there are studies conducted with qualitative and mixed methods, they are very few. The research method was not specified in the five studies conducted. Cross-table analysis was made to examine the connection between the research method and the year of publication. It has been observed that the mixed method was mostly preferred in 2016 and later, and at least one study has been applied every year with the quantitative method. The increase in the number of studies conducted with quantitative methods in 2009 and later is also clearly seen. The increase in the studies on social skills training in these years is also effective in this regard. The qualitative method was most preferred in 2019.

Table 1. The Frequencies and Percentages of Research Methods of Studies on Social Skills Education

No.	Research Method	Frequency	Percentage
1	Quantitative	144	80.4
2	Qualitative	15	8.4
3	Mixed	15	8.4
4	Unspecified	5	2.8

Similar results were observed when the studies conducted in Turkey on social skills training were examined. In 3 of the 79 studies conducted, the method was not specified. It was concluded that 63 studies were conducted with the quantitative method, 7 with the mixed method, and 6 with the qualitative method. When the publication year and research method cross-table analyzes of the studies conducted in Turkey are examined, it is seen that the mixed method was preferred in the studies conducted in recent years, there were studies carried out with the mixed method in 2016, and later, at least one study was carried out with the quantitative method every year between 2000 and 2021. After 2014, it was seen that the qualitative method was used in a total of 6 studies.

Table 2. The Frequencies and Percentages of Research Methods of Studies Conducted in Turkey on Social Skills Education

No.	Research Method	Frequency	Percentage
1	Quantitative	63	79.7
2	Mixed	7	8.9
3	Qualitative	6	7.6
4	Unspecified	3	3.8

Findings of Document Analysis Based on Research Design Variable

Studies on social skills training were examined in terms of the research design used. In these studies, it was observed that most experimental designs were used. While the design used in 34 studies was not specified, document analysis was used in 6 studies, and meta-analysis was used in 6. Other designs used are shown in table 3.

Table 3. The Frequencies and Percentages for Research Design of Studies Conducted on Social Skills Education

No.	Design	Frequency	Percentage
1	Experimental Design	109	60.9
2	Unspecified	34	19
3	Document Analysis	6	3.4
4	Meta-Analysis	6	3.4
5	Multi-Design	4	2.2
6	Trial Model	4	2.3
7	Action Research	2	1.1
8	Descriptive Study	2	1.1
9	Scanning Model	2	1.1
10	Clinical Trial	2	1.1
11th	Mixed Model	1	0.6
12	Multiple Case Study	1	0.6
13	Phenomenology	1	0.6
14	Survey	1	0.6
15	Embedded Design	1	0.6
16	Qualitative Research Pattern	1	0.6
17	Descriptive and Relational Model	1	0.6
18	Design Research	1	0.6

When the studies conducted in Turkey are examined, the situation is very similar, mainly using the experimental design, experimental model, document analysis, descriptive study, scanning model, mixed model, action research, multiple designs, qualitative research design, the descriptive and relational model, and nested design. Other patterns were found to be used. The results are shown in Table 4.

Table 4. The Frequencies and Percentages for Research Pattern of Studies Conducted in Turkey on Social Skills Education

No.	Design	Frequency	Percentage
1	Experimental Design	58	73.4
2	Trial Model	4	5.1
3	Unspecified	4	5.1
4	Document Analysis	3	3.8
5	Descriptive Study	2	2.5
6	Scanning Model	2	2.5
7	Mixed Model	1	1.3
8	Action Research	1	1.3
9	Multi-Design	1	1.3
10	Qualitative Research Pattern	1	1.3
11	Descriptive and Relational Model	1	1.3
12	Embedded Design	1	1.3

Findings of Document Analysis Based on Publication Language Variable

Studies on social skills training conducted between 2000 and 2022 were examined according to their languages, and it was concluded that 108 of the 179 studies reached were written in English and 71 in Turkish. The results are shown in Table 5. Studies carried out in Turkey were examined, and when looking at Table 6., it was concluded that 71 of the 79 studies carried out were written in Turkish and 8 in English.

Table 5. The Frequencies and Percentages of Publication Language of Studies on Social Skills Education

No.	Publication Language	Frequency	Percentage
1	English	108	60.3
2	Turkish	71	39.7

Table 6. The Frequency and Percentages of Publication Language of Studies Conducted on Social Skills Education in Turkey

No.	Publication Language	Frequency	Percentage
1	Turkish	71	89.9
2	English	8	10.1

Cross tab analyzes were carried out between publication language and publication type for studies conducted in Turkey. Since all studies from other countries were in English, cross-tab analysis was not considered. Turkish was mostly preferred in the studies on social skills training in Turkey. The majority of studies conducted in English were articles. Two master's theses and one doctoral thesis were written in English.

Findings of Document Analysis Based on the Population Variable

When 179 studies in the field of social skills were examined, it was seen that the most typical development individuals were studied, followed by individuals with autism spectrum disorders. It was concluded that the other studied groups were individuals diagnosed with schizophrenia, intellectual disability, attention deficit, and hyperactivity disorder, with a diagnosis of developmental disability, and with a diagnosis of giftedness and talent. Other studied groups are seen in table 7.

Table 7. The Frequencies and Percentages of the Population of the Studies on Social Skills Education

No.	Population Type	Frequency	Percentage
1	Typical Development	102	57
2	Autism Spectrum Disorder	42	23.5
3	Schizophrenia	13	7.3
4	Mental Disability	7	3.9
5	Attention Deficit Hyperactivity Disorder	4	2.2
6	Developmental Disability	2	1.1
7	Giftedness And Talent	2	1.1
8	Special Needs	1	0.6
9	Cochlear Implant	1	0.6
10	Disabled	1	0.6
11	ASD and ADHD	1	0.6
12	Asperger's Syndrome	1	0.6
13	ASD And Asperger's Syndrome	1	0.6
14	ASD And Mental Disability	1	0.6

When the studies carried out on this subject in Turkey are examined, it is seen that they work with seven groups. In Turkey, 59 studies were conducted with most individuals with typical development. Ten studies were conducted with individuals with autism spectrum disorder, 3 with individuals with intellectual disabilities, 2 with individuals with schizophrenia, 2 with individuals with developmental disabilities, 2 with individuals with a diagnosis of giftedness and talent, and 1 study with individuals with special needs. The results are presented as a number chart in figure 5.

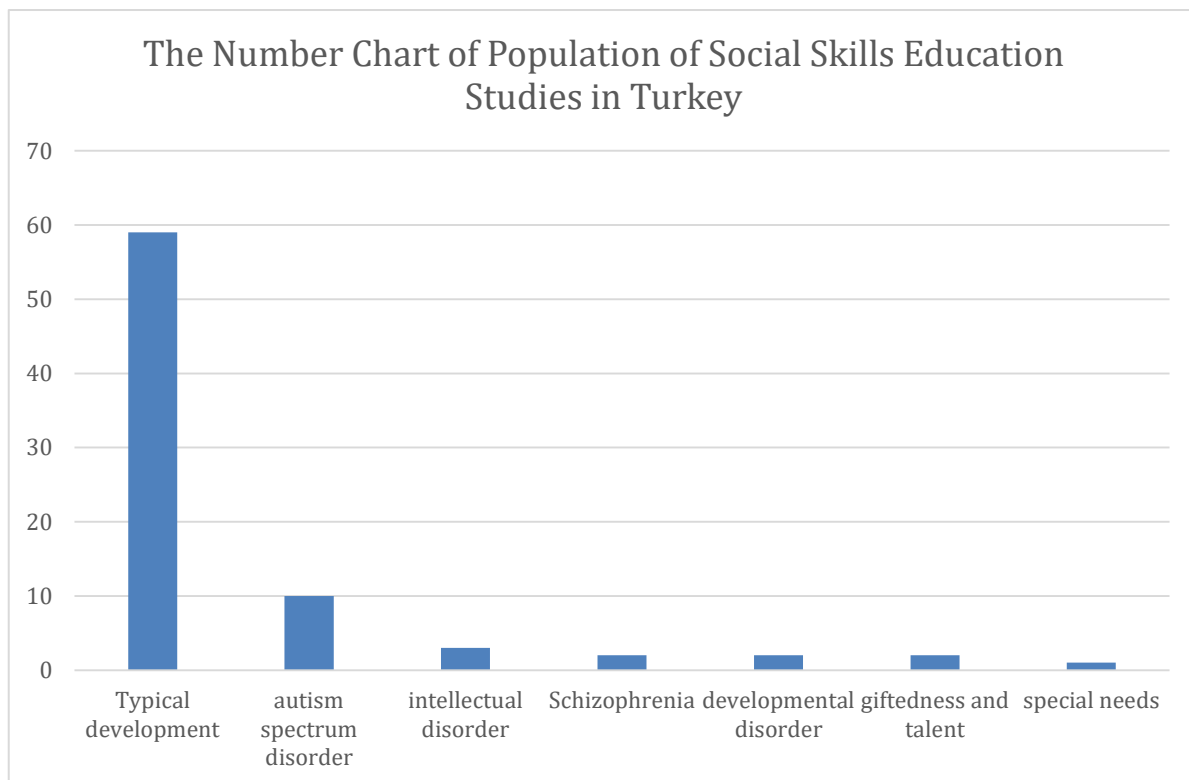

Figure 5. The Number Chart for the Population of the Studies on Social Skills Education in Turkey

Findings of Document Analysis Based on Sample Size Variable

Studies on social skills training were examined according to sample size. Studies were classified as single subjects, 2 to 10, 10 to 70, 70 to 180, 180 to 350, 350, and more. Most studies were carried out using 10 to 70 subjects. Ninety-eight studies were conducted with 10 to 70 subjects, 37 with 70 to 180 subjects, 21 with 2 to 10 subjects, 14 with 180 to 350 subjects, and 3 with 350 and more subjects. Frequencies and percentage values are shown in Table 8. Crosstab analyses were performed to determine the connection between the sample size and the population. It has been observed that studies with a single subject were applied only to individuals with an autism spectrum disorder. It was concluded that studies using 2 to 10 subjects were generally conducted with individuals with any disability or disorder, and there were also three studies conducted with individuals with typical development. Studies using a more significant number of subjects were generally performed with individuals with typical development. In studies conducted with individuals with any disability or disorder, it was observed that less number of subjects were preferred.

Table 8. The Frequencies and Percentages of Sample Size of Studies on Social Skills Education

No.	Sample Size	Frequency	Percentage
1	Single subject	3	1.7
2	2 to 10	21	11.7
3	10 to 70	98	54.7
4	70 to 180	37	20.7
5	180 – 350	14	7.8

6	350 and above	3	1.7
---	---------------	---	-----

When the studies on this subject in Turkey were examined, most were conducted with 48 studies with 10 to 70 subjects. This is followed by 15 studies with 70-180 subjects, 6 with 2-10 subjects, 5 with 180-350 subjects, 3 with a single subject, and 1 with 350 or more subjects. The results are shown in Table 9. Studies conducted in Turkey have also looked at the relationship between sample size and the type of population studied. It is seen that studies with a small number of subjects are generally conducted with individuals with any disability or disorder. In studies conducted with many subjects, it was observed that individuals with typical development were generally studied.

Table 9. The Frequencies and Percentages of Sample Size of Studies Conducted in Turkey on Social Skills Education

No.	Sample Size	Frequency	Percentage
1	Single Subject	3	3.8
2	2 to 10	6	7.6
3	10 to 70	48	60.8
4	70 to 180	15	19
5	180 - 350	5	6.3
6	350 and above	1	1.3

Findings of Document Analysis According to the Level Variable

When all the studies on social skills education are examined, it is seen that most of the studies are carried out at the preschool level. Studies conducted in Turkey also show parallelism in this direction. While primary school follows this order with 15.6% among all studies, it is followed by secondary school level with 12.7% in Turkey. Looking at Table 10, 27 were conducted with adults, 18 at the primary education level, 17 at the secondary education level, 16 at the middle school level, 13 with adolescents, six at the university level, and one at both university and secondary education levels. In 5 studies, the level was not specified. Because there is no level in meta-analysis and document analysis studies, 11 studies were grouped under the heading of no level. Examining the studies conducted in Turkey in Table 11., nine studies were conducted at the secondary education level, eight studies were conducted with adults, seven studies were conducted at the primary school level, six studies were conducted at the elementary school level, five studies were conducted at the university level, and 1 study was conducted with adolescents. In 3 studies, no levels were specified, and three studies did not have a level, such as document analysis and meta-analysis, which were given under the heading no level.

Table 10. The Frequencies and Percentages of the Level of Studies Conducted on Social Skills Education

No.	Level	Frequency	Percentage
1	Pre-school	37	20.7
2	Elementary School	28	15.6
3	Adult	27	15.1
	Primary School	18	10.1
5	Secondary Education	17	9.5
6	Middle School	16	8.9
7	Adolescent	13	7.3
8	No Level	11	6.1
9	University	6	3.4
10	Unspecified	5	2.8
11th	University and Secondary Education	1	0.6

Table 11. The Frequencies and Percentages of the Level of Studies Conducted in Turkey on Social Skills Education

No.	Level	Frequency	Percentage
1	Pre-school	27	34.2
2	Middle School	10	12.7
3	Secondary education	9	11.4
4	Adult	8	10.1
5	Primary school	7	8.9
6	Elementary school	6	7.6
7	University	5	6.3
8	No Level	3	3.8
9	Unspecified	3	3.8
10	Adolescent	1	1.3

Findings of Document Analysis Based on the Type of Study Variable

When the types of 179 studies conducted between 2000 and 2022 on social skills training were examined, it was seen that most articles were written on this subject. Thirty-two doctoral theses and 29 master's theses were published between these years. The results are shown in Table 12. Considering the cross-tab analysis between the type of publication and the research method, mixed method is preferred equally in doctoral dissertations and articles. The quantitative method was mostly preferred in articles and was found to be more or less the same amount in doctoral theses and master's theses. On the other hand, the qualitative method is mainly preferred in articles, and it is seen that there are three doctoral theses written with this method. There is no master's thesis conducted with a qualitative method.

Table 12. The Frequencies and Percentages for the Type of Studies Conducted on Social Skills Education

No.	Type	Frequency	Percentage
1	Article	118	65.9
2	Ph.D. Thesis	32	17.9
3	Master Thesis	29	16.2

Table 13. The Frequencies and Percentages for the Type of Studies Conducted in Turkey on Social Skills Education

No.	Type	Frequency	Percentage
1	Article	29	36.7
2	Master Thesis	27	34.2
3	Ph.D. Thesis	23	29.1

When the studies published in Turkey are examined, it is seen that the number of publications made in 3 types is very close to each other. Within the specified date range, 29 articles, 27 master's theses, and 23 doctoral theses published in Turkey were reached. When we look at the connection between the type of publication and research method in studies conducted in Turkey; It has been seen that the mixed method is mostly used in doctoral theses, and the number of studies carried out with the quantitative method is quite close to each other, there is no master's thesis written with the qualitative method, and the qualitative method is generally preferred in the articles.

Findings of Document Analysis Based on the Implementation Period Variable

Studies on social skills training were examined according to the implementation period. The values given as a week in the studies were evaluated over the session, and all the values were collected under the session's title. Since there is no implementation in perception or attitude determination studies, it is stated under the title of no implementation.

Table 14. The Frequencies and Percentages of Implementation Periods of Studies on Social Skills Education

No.	Implementation Period	Frequency	Percentage
1	1 – 5 sessions	8	4.5
2	6 – 10 sessions	59	33
3	11 – 15 sessions	36	20.1
4	16 – 20 sessions	15	8.4
5	21 – 25 sessions	6	3.4
6	26 – 30 sessions	2	1.1
7	30 or more sessions	12	6.7
8	Unspecified	15	8.4
9	Up to 80% performance in skills	1	0.6
10	Until 100% performance is achieved in skills	6	3.4
11	No implementation	19	10.6

When Table 14 is examined, it is seen that 6-10 sessions are used at most in all studies on social skills training. Fifty-nine studies used 6-10 sessions, 36 studies used 11-15 sessions, 15 studies used 16-20 sessions, 12 studies used 30 or more sessions, eight studies used 1-5 sessions, and six studies used 21-25 sessions. There are two studies applying 26 - 30 sessions. Sessions were continued until 100% performance in the targeted skills in 6 studies and 80% performance in 1 study. While the number of sessions was not specified in 15 studies, there was no application in 19 studies.

Table 15. The Frequencies and Percentages of Implementation Periods of Studies Conducted on Social Skills Education in Turkey

No.	Implementation Period	Frequency	Percentage
1	1 – 5 sessions	1	1.3
2	6 – 10 sessions	38	48.1
3	11 – 15 sessions	9	11.4
4	16 – 20 sessions	4	5.1
5	21 – 25 sessions	1	1.3
6	26 – 30 sessions	1	1.3
7	30 or more sessions	5	6.3
8	Unspecified	6	7.6
9	Until 100% performance is achieved in skills	5	6.3
10	No application	9	11.4

When the studies conducted in Turkey on social skills training in Table 15 are examined, it parallels all studies in which 6-10 sessions are mostly used. 6-10 sessions in 38 studies, 9 of them 11-15 sessions, 5 of them 30 or more sessions, 4 of them 16-20 sessions, 1 of them 1-5 sessions, and 1 of them 26-30 sessions are used in the studies. In 5 studies, sessions were continued until 100% performance was achieved in the targeted skills. While implementation periods were not specified in 6 studies, there was no application in 9 studies.

Findings of Document Analysis According to the Measurement Tool Variable

The studies on social skills training between 2000 and 2022 were analyzed according to the measurement tool, and the results are presented in Tables 16 and 17. Generally, more than one measurement tool was used in the studies, but the measurement tools were analyzed by categorizing them.

Table 16. The Frequencies and Percentages of Studies on Social Skills Education Regarding the Measurement Tool

No.	Measurement Tool	Frequency	Percentage
1	Scale	115	31.8
2	Form	61	16.9
3	Questionnaire	51	14.1
4	Test	29	8
5	Inventory	20	5.5
6	Control List	16	4.4
7	Interview	15	4.1
8	Observation	11	3
9	Camera record	8	2.2
10	Index	5	1.4
11	Self-assessment	5	1.4
12	Dairy	3	0.8
13	Audio Recording	3	0.8
14	Log Record	2	0.6
15	Field Notes	2	0.6
16	Document	2	0.6
17	Student Notes	2	0.6
18	Social Stories	1	0.3
19	Scenario	1	0.3
20	Work Sheet	1	0.3
21	Excel Table	1	0.3
22	Screen Recording	1	0.3
23	Coding List	1	0.3
24	Literature Review	1	0.3
25	Progress Note	1	0.3
26	Screener	1	0.3
27	Analysis Record	1	0.3
28	Report	1	0.3
29	Metaanalysis Guidelines	1	0.3

The findings on the measurement tools of the studies on social skills training conducted between 2000 and 2022 are examined, and it is seen that the scale is used the most commonly. The form and the questionnaire follow this order. The most common scales in research; the Social Skills Scale, Social Skills Assessment Scale, Communication Skills Assessment Scale, Social Anxiety Scale, Behavioral Assessment Scale, Shyness Scale, Anger Expression Scale, Interpersonal Relationship Assessment Scale, and Social Anxiety Scales. Although there are other scales used, these are the most common types of scales. Personal Information Form or Demographic Information Form is the most commonly used form. Forms such as semi-structured or structured interview forms and observation forms are among the other forms used. The social Competence Questionnaire, Anti-Social Criminal Behavior Questionnaire, Social Integration Questionnaire, and Friendship Questionnaire are examples of questionnaires used.

Table 17. The Frequencies and Percentages of Studies on Social Skills Education Conducted in Turkey Regarding The Measurement Tool

No.	Measurement tool	Frequency	Percentage
1	Scale	52	34.9
2	Form	46	30.9
3	Test	17	11.4
4	Inventory	6	4
5	Questionnaire	4	2.7
6	Observation	4	2.7
7	Control List	3	2
8	Camera Record	3	2
9	Dairy	3	2
10	Interview	2	1.3
11	Log Record	2	1.3
12	Student Notes	2	1.3
13	Social Stories	1	0.7
14	Scenario	1	0.7
15	Analysis Record	1	0.7
16	Worksheet	1	0.7
17	Excel Table	1	0.7

It is seen that scales and forms are mostly used in social skills training studies carried out in Turkey. While the tests follow this order, questionnaires were less preferred in studies conducted in Turkey. Social Skills and Social Skills Assessment Scale were the most common scales in Turkey. Aggression Scale, Anger Expression Style Scale, Communication Scale, and Behavior Rating Scale are other examples of scales used. Personal Information Form or

Demographic Form is the most used form. Torrence Creative Thinking Test, Denver II Developmental Screening Test, Wally Emotions Test, and Social Skills Teaching Test are among the test types used. Other scales used are presented in Table 17 with their frequency and percentage values.

Results and Discussion

In this section, the studies on social skills training between 2000 and 2022 are examined, and the findings are discussed within the framework of the relevant literature. Analyzes were made within the research questions' framework, and the findings were interpreted.

Between 2000 and 2022, the studies in the field of social skills education were examined according to their aims and it was concluded that these studies have many purposes. Most of the studies were conducted to develop a program or implement a developed program and to investigate the feasibility and effectiveness of the program. Human is a social being and needs social skills to communicate with people in society. It is possible to learn social skills through social skills training (Vukovic, 2021). Another common aim of these studies is to determine the effects of social skills training on the social skills of individuals with autism spectrum disorder and developmental disabilities, to examine the effect of social skills training on social skills, and to determine the effects of social skills training on aggression, anger management, communication skills, harmony and assertiveness, interpersonal relations and self-esteem and to examine the effects of social skills training with family participation on social skills and to determine its effectiveness. Since many researchers have stated that the social skills training program with family participation is more effective on children's social skills acquisition performance, conducting a study for these purposes is also compatible with the relevant literature (Ekinçi Vural, 2006; Göktaş, 2015). In addition, it is now widely known that people with autism spectrum disorder experience problems with social skills. Implementing programs to improve these people's social skills is also compatible with the relevant literature.

When we look at the countries where most of the studies on social skills training are carried out, it is seen that most studies are carried out in Turkey and America. Searching the studies in English and Turkish could be one of the main reasons for that. It has been concluded that a total of 24 countries have been working on this subject. When the studies in Turkey are examined, it is seen that most of the studies are carried out in Istanbul, Ankara, and Izmir, which are the three big cities of Turkey. In total, studies were conducted in 26 provinces on that subject. It is striking that the studies are generally concentrated in western provinces and metropolitan cities. It is estimated that studies are concentrated in these provinces due to the high number of students and the high number of universities in metropolitan cities.

Looking at the reviews of the publication year, it is seen that most of the studies were conducted in 2019, and 2017, 2016, and 2018 followed this order. In general, it is seen that the studies have increased over the years. In this case, it can be said that the curiosity and need for this subject have increased over the years, and the increasing importance of social skills in the developing and socializing world has triggered researchers to study on these issues. With the understanding of the importance of skills other than cognitive skills in the last ten years, it can be said that studies on this subject have increased (Kyllonen, 2012). In recent years, it has been stated that skills such as communication, cooperation, life and career skills, known as 21st-century skills, have gained importance as cognitive skills and that the school system should train people in these subjects, and that success in business and social life will come in this way (Yalçın, 2018). When these skills are examined, it is seen that social skills lie based on them. All of these explain the increase in research. It is seen from the results that there was a decrease in the number of research between 2019 and 2022. The reason for the decrease is thought to be the effect of a pandemic that our country and the whole world have been experiencing since 2019. The interruption of education worldwide and in our country has also

affected academic life. In addition, when we look at the type of studies, it is seen that 118 of 179 studies are articles, 32 are doctoral theses, and 29 are master's theses. It is seen that more articles are published on this subject. When we look at the studies conducted in Turkey, 29 are articles, 27 are master's theses, and 23 are doctoral theses. The number of studies conducted in Turkey is very close to each other.

It can be said that the quantitative method is used more frequently in studies on social skills training. 144 of 179 studies, 15 of 179 with qualitative, and 15 of 179 with mixed methods were conducted. When the studies carried out in Turkey are examined, there are 63 quantitative, 7 mixed, and 6 qualitative studies. Although this subject is suitable for study with both methods, it is seen that the researchers preferred the quantitative method most commonly. In addition, it was observed that researchers mostly preferred to use experimental designs. It is expected to see experimental designs because they are mostly used in quantitative research. In the experimental design, one of the two groups with similar characteristics is exposed to the independent variable, while the other is not. At the end of the experiment, the effect of the independent variable on the behavior is determined by looking at the differences between the behaviors of the two groups (Bingol University Sociology, pt). Since studies are generally conducted to develop a program and determine its functionality or the effect of education on certain attitudes, behaviors, or skills, they are more suitable for working with an experimental design.

When the studies carried out in Turkey were examined, 71 of the 79 were written in Turkish and 8 in English. Studies written in English belong to the year 2009 and later. More publications in English should be conducted to follow international publications and to make international publications. When we look at the cross-tab analysis, 5 of the studies in English are articles, 1 of them is a doctoral thesis, and 2 are master's theses. English is preferred most commonly in articles.

It is seen that studies in the field of social skills training are generally applied to individuals with typical development, followed by individuals with autism spectrum disorder and intellectual disability. It is accepted that social skills can be taught to individuals who lack them because they are learned behaviors (Güneri, bt). Social skills training is expected to be effective in improving social interaction and social communication skills. Since it is known that individuals with autism spectrum disorder experience problems in social communication, it is seen that much more studies have been done on these individuals. When the studies were examined according to the sample size, it was seen that all single-subject studies were conducted with individuals with autism spectrum disorder, and studies with a small number of subjects were generally conducted with individuals with a developmental disorder or disability. It is seen that more significant sample numbers are studied with individuals with typical development.

It is seen that this subject is mainly studied in the preschool period. The preschool ages are critical in terms of social development. Social skills development is a significant factor in ensuring social development. Most of the behaviors acquired in early childhood are very effective in determining the behaviors, attitudes, and habits in adulthood (Oktay, 2004). It is also known that social skills training affects academic achievement. Samancı and Diş (2014) conducted research according to teachers' opinions. In the research, teachers stated that the academic achievement of primary school students with weak social skills is also low. Considering that childhood learning is more permanent and the positive effects of social skills training are considered, it is essential to conduct social skills training in the preschool period (Samancı & Uçan, 2017). The result of the research also supports the related literature.

When we look at the implementation period of the studies, it is seen that 6-10 sessions are mostly preferred. Sessions 11 to 15 follow this order. The sessions, which were applied until 100% and 80% performance in social skills, were held with people with autism spectrum

disorder and intellectual disability. Sessions between 1 and 5 were mainly applied to individuals with autism spectrum disorder, intellectual disability, schizophrenia diagnosis, or cochlear implants.

In the studies conducted, it is seen that the scale is used the most. Social Skills Assessment Scale and Social Skills Scale are the most used scales. Other measurement tools are questionnaires, forms, tests, interviews, observation, checklists, and inventory. Although they are used in small numbers, log recordings, diaries, student notes, cameras, and audio recordings are also used as measurement tools. It is thought that using measurement tools such as scales, forms, tests, and questionnaires is encountered because more quantitative studies are carried out. It is assumed that tools such as interviews, video and audio recordings, and observation are less frequently used because the qualitative research method is used less frequently.

REFERENCES

- Akkök, F. (2006). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi – Öğretmen El Kitabı*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Arastaman, G., Fidan, İ. Ö., & Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75.
- Bacanlı, H. (2020). *Sosyal Beceri Eğitimi* (9th Edition). Pegem Akademi: Ankara.
- Bingöl Üniversitesi Sosyolojide Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemleri (n.d.). 25.09.21 retrieved from <https://www.bingol.edu.tr/media/204988/sayt-bolum8-Sosyolojide-Nicel-ve-Nitel-Arastirma-Yontemleri.pdf>.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (3rd Edition). Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi Yayınları.
- Çubukçu, Z. & Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bilig*, (37), 155-174.
- Dodge, K. A., Pettit, G. S., McClaskey, C. L., Brown, M. M., & Gottman, J. M. (1986). Social competence in children. *Monographs of the society for research in child development*, i-85.
- Ekinci Vural, D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi*. [Unpublished master thesis]. Dokuz Eylül University.
- Gander, M. J. & Gardiner, H. W. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi* (7th Edition). Ankara: İmge.
- Göktaş, İ. (2015). *Aile katılımı ve sosyal beceri eğitimi programlarının tek başına ve birlikte 4 - 5 yaş çocuklarının sosyal becerileri ve anne - çocuk ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. [Unpublished master thesis]. Pamukkale Univesity.
- Güneri, E. (n.d.). *Sosyal Beceri Eğitimi*. <https://mavimarti.net/sosyal-beceri-egitimi/>
- Karataş, Z. (2020). Sosyal Beceriye Giriş. M. Engin Deniz & Ali Eryılmaz (Editörler), *Sosyal Beceri Eğitimi* (p. 2 – 27). Pegem Akademi.
- Köksal, O., Dilci, T. & Koç, M. (2013). Çocuklarda görülen sosyal problemlerin akademik başarıya etkisi üzerine öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies – International Periodical for The Languages Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (8), 873 – 883.
- Kyllonen, P. C. (2012). *Measurement of 21st century skills within the common core state standards*. Paper presented at the Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments, May 7-8.
- Munley, P. H. (1975). Erik Erikson's theory of psychosocial development and vocational behavior. *Journal of Counseling Psychology*, 22(4), 314.
- Nur, İ. & Kale, M. (2020). Sosyal Gelişim Kuramları. Durmuş Aslan (Ed), *Erken Çocuklukta Sosyal Beceri Eğitimi* (p. 63 – 100). Pegem Akademi.
- Oktay, A., (2004). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Orville, G., Brim, Jr., & Stanton, W. (1966). *Socialization after Childhood: Two Essays*. John Willey and Sons, New York.
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T. & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589
- Sağlık, G. N. (2021). Psikanalitik kuram ve sosyal hizmet. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 435-455.
- Samancı, O. & Diş, O. (2014). Sosyal Becerileri Zayıf Olan İlkokul Öğrencilerinin Tutum ve Davranışlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (2), 573 – 590.
- Samancı, O., & Uçan, Z. (2017). Çocuklarda sosyal beceri eğitimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (1), 281 – 288.
- Tavallaei, M., & Talib, M. A. (2010). A general perspective on role of theory in qualitative research. *Journal of International Social Research*, 3(11).
- Toloie-Eshlaghy, A., Chitsaz, S., Karimian, L., & Charkhchi, R. (2011). A classification of qualitative research methods. *Research Journal of International Studies*, 20(20), 106-123.
- Tuncer, M. & Aslan, D. (2020). Sosyal Beceri ile İlgili Kavramlar. Durmuş Aslan (Ed), *Erken Çocuklukta Sosyal Beceri Eğitimi* (p. 63 – 100). Pegem Akademi.

- Uysal, A. & Kaya Balkan, İ. (2015). Sosyal beceri eğitimi alan ve almayan okul öncesi çocukların, sosyal beceri ve benlik kavrama düzeyleri açısından karşılaştırılması. *Psikoloji Çalışmaları*, 35 (1), 27 – 56.
- Uz Baş, A. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Okuyan Öğrencilerin Sosyal Becerileri ve Okul Uyumu ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. [Unpublished doctoral thesis]. Dokuz Eylül University.
- Uzun, H. (2020). Sosyal Beceri Eğitimi. Durmuş Aslan (Ed.), *Erken çocuklukta sosyal beceri eğitimi*. (p. 247 – 271). Pegem Akademi.
- Vukovic, M. (2021). Survival camps in nature as a form of social skills training. *Journal of Elementary Educaion*, 14, 129 – 151.
- Waters, E. & Cummings, E. M. (2000). A secure base from which to explore close relationships. *Child Development*, 71(1), 164 – 172. Doi:10.1111/1467-8624.00130
- Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(1), 183-201.
- Yılar, M. B. & Şimşek, U. (2016). Sosyal bilgiler dersinde farklı işbirlikli öğrenme uygulamalarının sosyal beceriler üzerindeki etkileri. *Ahi Evran University, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 835 – 854.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11th Edition). Seçkin Yayıncılık.